

SKUPAJ PIŠEMO ZGODBE NAJLEPŠEGA MESTA

**KLEMEN PTIČAK IN
TIL PLETERSKI**

**MOŽNOSTI JE
DOVOLJ, LE POISKATI
JIH JE TREBA**

Ljubljana

**DRUŽILI SMO SE Z VOJNIMI INVALIDI, Z MLADIMI RAZISKOVALCI PA
PREMIKALI MEJE ZNANOSTI. V BOTANIČNEM VRTU SMO PRISLUHNILI
ZGODBAM TROPSKIH RASTLIN IN SE ZALJUBILI NA LUV FESTU.
NISMO POZABILI NITI KUŽKOV, TUDI POČESALI SMO JIH.**

O ČEM PIŠEMO TOKRAT

Leta 1977 so Pankrti v telovadnici Gimnazije Moste odigrali svoj prvi koncert in z njim sprožili iskro upora v času, ko so bili vsi tiho. Kaj pa danes, ko ves čas govorimo drug mimo drugega, kot da se ne slišimo? Temu se lahko upremo tako, da se odpravimo ven, med ljudi. Na zmenek, na ples, s simpatijo v kino, na sprehod po galeriji, na delavnico, ki nas bo naučila česa novega. Vse to so nam pripravili organizatorji LUV festa, festivala, ki bo do gregorjevega, ko se ptički ženijo, slavil umetnost, vandranje in ljubezen. Ta je zapisana v ime našega mesta. Z ljubeznijo razvijamo kužke, še posebej tiste iz zavetišča, ki so bili zanjo prikrajšani. Naša kolumnista ljubezen doživljata vsakič, ko stopita v kuhinjo ali na oder. Strast žene tudi mlade raziskovalce, ki na Institutu »Jožef Stefan« premikajo meje znanosti in odkrivajo svetove, ki si jih navadni smrtniki ne znamo niti predstavljati. Radi imamo umetnost, zato smo si ogledali Mestno galerijo Ljubljana, Jakopičevo galerijo in Galerijo ŠKUC, pa tudi svoje stare navade imamo radi, zato kdaj zavijemo na kebab k Jagodi v Šiško. Če vprašate učence in dijake, obožujejo počitnice, ki jih bodo lahko preživeli v muzeju, gozdu, Centru urbanih športov ali pa v Kinodvoru. Ljubezen smo našli celo v tropskem rastlinjaku Botaničnega vrta Univerze v Ljubljani, kjer nekaj rastlin pripoveduje prav začinjene zgodbe. Prepustite se ljubezni tudi vi. Poiščite jo v mestu, ki je vedno zaljubljeno, in jo razdajajte z vsem srcem.

Ljubljana

februar 2025

Izdajatelj

Mestni svet Mestne občine Ljubljana, Mestni trg 1

Zanj

župan Zoran Jankovič

Uredniški odbor

Marjan Sedmak (predsednik), Manuela Ela Piškur (podpredsednica), Maruša Babnik, dr. Tina Bregant, Boštjan Koritnik

Odgovorni urednik

Nenad Senić

Pomočnica

odgovornega urednika
Nina Kožar

Oblikovna zasnova

Špela Pfeifer

Izvedbeno oblikovanje

Maja Petrovič

Foto na naslovnici

Marko Alpner

Tisk

Salomon, d. o. o.

Naklada

133.405 izvodov

Predloge, pohvale, kritike ali le pozdrave pošljite na:

revija.ljubljana@ljubljana.si

Glasilno Ljubljana

Mestni trg 1

1000 Ljubljana

Natisnjeno na okolju prijaznem papirju. Glasilno brezplačno prejme vsako gospodinjstvo v Mestni občini Ljubljana.

ISSN 1318-797x

18

20

28

ANA VEZOVIŠEK

finančna mentorica

Razmerje z denarjem

Ljudje smo nadvse zanimiva bitja. Živimo v nenehnem hrepenenju po tistem, česar nimamo, in pogosto pozabljamo ceniti, kar je že v našem naročju. To večno iskanje in samoumevnost tistega, kar imamo, zlahka primerjamo s partnerstvom. V začetnih fazah ljubezni se trudimo kazati v najboljši luči, biti kar se da popolni in prilagodljivi. Naš partner je videti brez napake, a sčasoma, ko se začetni čar izgubi, se pogosto prenehamo truditi, manj smo pripravljeni sklepati kompromise in kaj hitro znamo izpostaviti partnerjeve pomanjkljivosti.

Podobno kot v partnerskih odnosih, kjer se najprej trudimo, vnašamo energijo in navdušenje, tudi z denarjem pogosto na začetku ravnamo s spoštovanjem. Ob prvem zaslužku smo previdni, načrtujemo in preiščljeno ukrepamo. A tako kot se partnerstvo pogosto spremeni v samoumevnost, tudi denar postane nekaj, kar (pre)hitro izpuhti iz naših rok, ne da bi zares cenili njegovo vrednost.

Mnogi sanjarimo o tem, kako bi bilo življenje drugačno, če bi imeli več denarja. Predstavljamo si potovanje, nakupovanje ter brezskrbno prihodnost zase in za svoje otroke, a ko se naše finančno stanje dejansko izboljša, se izkaže, da z rastjo prihodkov rastejo tudi naše želje. To nenehno iskanje nečesa več odseva v naših sanjah o boljšem življenju, ki ga povezujemo z večjo finančno močjo.

A potem temu navadno sledi razočaranje. Uspeh, ki bi moral prinašati srečo, nas pusti prazne, saj naša pričakovanja konstantno naraščajo. Življenje, ki smo si ga tako živo predstavljali kot bolj izpolnjeno, ostaja presenetljivo podobno – naši apetiti so večji in zadovoljstvo enako oddaljeno.

V tem začaranem krogu, kjer je vsak dodaten dohodek samo še en korak na poti k naslednjemu »nujnemu« nakupu, lahko hitro izgubimo občutek za resnično vrednost stvari. Kako torej prekiniti ta vzorec? Prav je, da si želimo več in stremimo po več, saj je to gonilna sila osebnega in skupnega napredka. A ne smemo pozabiti na to, da tudi odnos do denarja zahteva nenehno delo, učenje, prilagajanje in nadgradnjo. Če tega ne storimo, se lahko zgodi, da bomo nekega dne obžalovali, kako lepo je bilo takrat, ko še nismo znali ceniti, kar smo imeli.

Razumeti moramo torej, da naše finančno zadovoljstvo in sreča nista neposredno povezana s številkami na bančnem izpisu, temveč s sposobnostjo najti ravnovesje in ceniti življenje v trenutnem stanju. Naš odnos z denarjem lahko, tako kot partnerski odnos, gradimo na zdravih temeljih ali pa dopustimo, da zbledi v samoumevnost. Vprašajmo se, kako želimo živeti svoje finančno življenje. Naša (ne)ljubezen do denarja je lahko ključ do srečnejše prihodnosti, če se je le lotimo preiščljeno.

Nepremično premoženje MOL

Pri razpolaganju z nepremičnim premoženjem in njegovem upravljanju je treba ravnati v skladu z veljavno zakonodajo, ki ureja to področje, ter v skladu z načeli ravnanja s stvarnim premoženjem države in samoupravnih lokalnih skupnosti. MOL vsem zainteresiranim omogoča vpogled v načrtovane prodaje in oddaje nepremičnin, ki so v njeni lasti, in sicer prek spletne aplikacije Nepremičnine MOL (ljubljana.si/si/moja-ljubljana/nepremicnine-mol), kjer je tudi v celoti opisano ravnanje z nepremičnim premoženjem. DDV ni vključen v ceno.

PRODAJA POSLOVNEGA PROSTORA

Prostor s pripadajočo kletjo v stavbi št. 1725-323-12 na Gosposvetski cesti 1, in sicer v 1. nadstropju, v skupni izmeri 170 m². Prostor je potreben celovite prenove.

Izključna cena: 680.000 €

Cena ne vključuje dvo odstotnega davka na promet nepremičnin, ki ga plača kupec.

Zaigraj pred rock legendami

Prijavi svojo skladbo ali priredbo na 18. Glasbeni festival Pionirskega doma.

Žirija: Tomi Meglič, Matevž Šalehar – Hamo in pesnik Pino Pograjc

20. marca ob 18. uri v Festivalni dvorani.

Pohiti, rok za prijavo je **2. marec!**

Več informacij na spletnem mestu pionirski-dom.si.

IZBIRAMO DREVO IN DREVORED LETA 2024

V okviru skrbi za mestno drevje smo v Ljubljani v zadnjih letih že štirikrat izbrali drevo leta in enkrat drevored leta. Letos izbiramo oboje. MOL tudi tokrat meščanke in meščane vabi, da sporočite, katero drevo in drevored si po vašem mnenju zaslužita ta naziv.

Meščanke in meščani lahko predlagate vsako drevo in drevored, ki sta javno dostopna, ne glede na lastništvo, pomembno je, da sta nekaj posebnega, bodisi po svoji mogočnosti, habitusu, starosti bodisi da imata kakšen drug poseben pomen za posameznika ali skupino.

Predloge za drevo in drevored leta 2024 zbiramo do 16. februarja 2025. Svoje predloge za drevo leta 2024 lahko oddate s skeniranjem te QR-kode,

za drevored leta pa skenirajte tole QR-kodo.

Zmagovalna drevo in drevored bosta znana 22. aprila 2025, na svetovni dan Zemlje, ob zaključku akcije Za lepšo Ljubljano.

Drevored 2023: japonske češnje na Aljaževi ulici

VPIS OTROK V 1. RAZRED OSNOVNE ŠOLE ZA ŠOLSKO LETO 2025/26

Obveščamo vas, da bo vpis učencev v 1. razred osnovne šole za šolsko leto 2025/26 na vseh javnih osnovnih šolah v Ljubljani mogoč vsak delovni dan **od ponedeljka, 17. februarja, do vključno četrтка, 20. februarja 2025**, od 8. do 12. in od 16. do 18. ure.

Starši morate v 1. razred osnovne šole vpisati otroke, ki bodo v koledarskem letu, v katerem bodo začeli obiskovati šolo, dopolnili starost šest let. Osnovne šole za šolsko leto 2025/26 vpisujejo otroke, rojene v letu 2019.

Otroku se lahko začetek šolanja odloži za eno leto na predlog staršev, zdravstvene službe ali na podlagi odločbe o usmeritvi Zavoda RS za šolstvo, če se ugotovi, da otrok ni pripravljen za vstop v šolo. Za postopek ugotavljanja pripravljenosti in odložitve šolanja je pristojna šolska svetovalna služba.

Natančnejše informacije dobite na spletni strani ljubljana.si/si/aktualno/vpis-prvosolckov-v-osnovne-sole.

MARCA VPIS V LJUBLJANSKE VRTCE ZA ŠOLSKO LETO 2025/26

Obveščamo vas, da bo vpis malčkov v ljubljanske vrtce za šolsko leto 2025/26 potekal **od ponedeljka, 3. marca, do vključno ponedeljka, 17. marca 2025**.

Vlogo za vpis morajo oddati:

- starši, ki otroka prvič vpisujejo v vrtec,
- starši otroka, ki je na centralnem čakalnem seznamu v šolskem letu 2024/25 in za katerega še iščejo prostor v vrtcu,
- starši, ki so vlogo oddali po 15. marcu 2024 in otrok ni bil sprejet v vrtec, ter
- starši otroka, ki že obiskuje vrtec, pa želijo otroka vključiti v drug javni vrtec na območju MOL.

Starši lahko izpolnjeno in podpisano vlogo prinesete osebno v vrtec, lahko pa jo oddate skenirano po e-pošti ali na državnem portalu eUprava kot e-vlogo (izkažete digitalno identiteto, za kar uporabite smsPASS, SIGENCO, Halcom One in podobno).

Starši lahko dodatna pojasnila o vpisu otrok dobite v vseh ljubljanskih javnih vrtcih. Splošne informacije so na voljo tudi na spletni strani MOL v zavihku Moja Ljubljana – Otroci v Ljubljani – Vrtci v Ljubljani.

LITERARNA POJEDINA: NATEČAJ ZA KRATKO ZGODBO

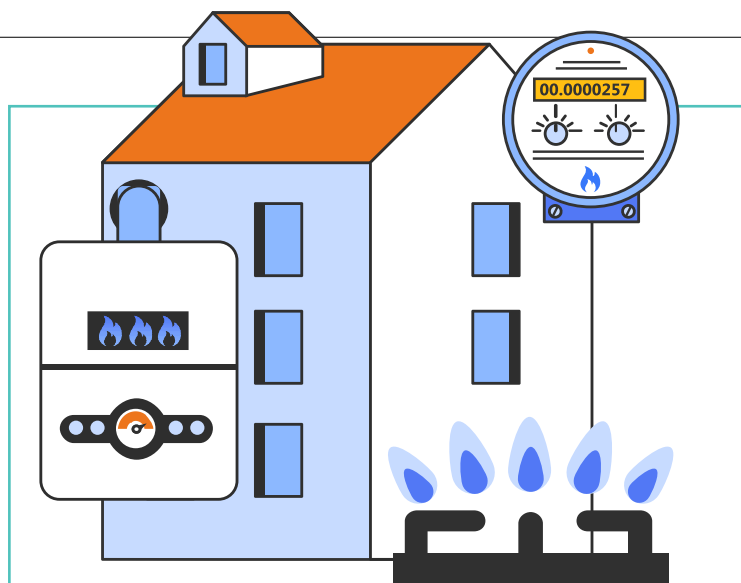
Mestna knjižnica Ljubljana razpisuje natečaj za najboljšo kratko zgodbo na temo Literarna pojedina v najširšem možnem pomenu te besedne zveze. Iztočnica za naslov sta bila prva dva cilja trajnostnega razvoja Organizacije združenih narodov, ki se nanašata na odpravo revščine in odpravo lakote. Pri pisanju se lahko poleg lakote v dejanskem in prenesenem pomenu navežete tudi na temo besedne in intelektualne revščine.

Na natečaju lahko sodelujejo avtorji in avtorice, stari 16 let ali več. Natečaj traja **do 15. aprila 2025**.

Več informacij o natečaju dobite s skeniranjem spodnje QR-kode.

Zapisniki in magnetogramski zapisi sej Mestnega sveta MOL so objavljeni v rubriki Seje Mestnega sveta na **ljubljana.si**.

Spremembe cen

Z januarjem so začele veljati nove cene omrežnine za odjemalce zemeljskega plina, ki bodo veljale tri leta, in sicer do 31. decembra 2027. Omrežnina za distribucijo zemeljskega plina po sistemu, katerega operater je Energetika Ljubljana, se je za povprečno stanovanje zvišala za okoli štiri evre na mesec oziroma za dobrih 51 evrov z DDV na leto, za povprečno hišo pa za okoli 8,5 evra na mesec oziroma za dobrih sto evrov z DDV na leto. Omrežnina za distribucijo zemeljskega plina se sicer ni podražila vse od leta 2018.

Januarja pa je začela veljati tudi nižja cena za dobavo zemeljskega plina pri Energetiki Ljubljana. Naj poudarimo, da bo skupni letni strošek za oskrbo z zemeljskim plinom za ljubljanska gospodinjstva, ki so tudi odjemalci zemeljskega plina pri Energetiki Ljubljana, za leto 2025 v primerjavi z dejanskimi stroški v letu 2024 nižji. V primeru povprečnega stanovanja bo ostal na podobni ravni oziroma bo za okvirno štiri evre nižji, v primeru povprečne hiše pa bo nižji za okvirno 35 evrov (z DDV in vsemi dajatvami).

Energetika Ljubljana ostaja med dobavitelji z najugodnejšo ceno zemeljskega plina.

1. februarja so začele veljati tudi spremenjene cene za oskrbo s pitno vodo ter za ravnanje z odpadno vodo in komunalnimi odpadki. Skupni znesek za oskrbo s pitno vodo in ravnanje z odpadno vodo se je za večino uporabnikov povečal za med 9,7 in 11,3 odstotka ali za dva evra na mesec za večstanovanjske zgradbe in 3,66 evra na mesec za enostanovanjske zgradbe.

Stroški odvoza odpadkov na tri tedne v enostanovanjskem objektu so se povišali za 2,51 evra na mesec, stroški odvoza enkrat na teden v večstanovanjskem objektu pa za 1,4 evra na osebo, kar pomeni med 15,7 in 19,6 odstotka.

Kljub tej spremembi storitve ravnanja s pitno in odpadno vodo ostajajo najcenejše v primerjavi z drugimi mestnimi občinami, storitve ravnanja z odpadki pa so med najugodnejšimi.

Gledališče v dveh sobah

Na 30 kvadratnih metrih hiše v Mali ulici 8 lahko organiziraš kulturno-umetniške tečaje in delavnice ali pa ustanoviš NGL – Najmanjše gledališče ljubljansko in v njem uprizoriš predstavo *Ti kr govor, sej te poslušam* za največ osem gledalcev hkrati. Silvija Jovanović, ki se je po 30 letih članstva v Šentjakobskem gledališču z režiserjema Saro Lucu in Mišem Mičićem povezala v Bobubob Teater, v njej igra nekdanjo divo Margo, ki si je za vrnitev na gledališke odre izbrala dramsko uprizoritev, s katero skuša slediti duhu časa. Informacije o predstavi, ki združuje elemente monokomedije, standupa, melodrame in lutkovne animacije, najdete na Facebook strani *Ti kr govor, sej te poslušam*.

Vilharjeva pleše

»Pri nas res učimo plesati, poleg tega pa se trudimo ljudem polepšati dan. Zadovoljni smo, če odidejo boljše volje, kot so prišli,« pravi Anja Prešern, vodja Studia Dansa, kjer se lahko poleg west coast swinga naučite denimo še lindy hopa, boogie woogieja ali stepa. Začeli so leta 2009, pred več kot desetletjem pa so se preselili v prostore na Vilharjevi ulici 3, ki so jih prenovili s svojimi rokami. Nekateri plesalci so celo podarili kakšne kose pohištva, ki so zato še toliko več vredni. Tečajji potekajo vsak večer od ponedeljka do četrтка, ob petkih in sobotah pa prirejajo še družabne večere. Marca se začne nov tečaj swinga, na katerega se lahko prijavite na spletni strani studiodansa.com.

Ograja za dvoživke že stoji

Pomladne temperature in dež vabijo dvoživke iz njihovih prezimovališč, zato je Herpetološko društvo na Večni poti že postavilo varovalno ograjo zanje. Žabe in krastače se bodo kmalu odpravile na pot proti mlakam, kjer bodo odložile mrest. Dejavne so, ko pade mrak, zato jih bodo vsak večer ob sedmih s prostovoljci prenašali čez cesto in jim omogočili varno pot na mrestišča. Trenutno se akcija še ni začela, saj je za večino dvoživk še prehladno. Ker pa se vreme hitro spreminja, vas vabimo, da spremljate blog Dvoživke na Večni poti, kjer bodo objavljena obvestila o začetku prenašanja dvoživk. Ograjo je letos postavljalo 32 pridnih rok. Herpetološko društvo se vsem najlepše zahvaljuje.

Pony se vrača!

V Centru Rog na Trubarjevi cesti 72 lahko obiščete Ponyjev kotiček, stalno postavitev, posvečeno kulturnu zložljivemu kolesu Pony, ki ga je nekdanja tovarna Rog prvič izdelala leta 1964. Pony je hitro postal mestno kolo, ki je povezovalo generacije – bil je priljubljeno darilo ob dobrih šolskih spričevalih in prevozno sredstvo, s katerim so gospe kolesarile v službo. V eni od niš steklenega prizidka v tretjem nadstropju sta razstavljeni originalni Pony iz sedemdesetih let in njegova sodobna različica. Postavitev dopolnjuje pano z zanimivimi podatki o zgodovini ikoničnega kolesa, ki ostaja eden najbolj prepoznavnih izdelkov slovenske industrije.

Boljša energija za športnike na Ježici

Dvorano Ježica v Savljah 6, v kateri trenirajo Košarkarsko društvo Ježica, Žensko košarkarsko društvo Ježica in Žensko košarkarsko društvo Ilirija, trenutno pa v njej začasno telovadijo tudi učenci OŠ Milana Šuštaršiča, je MOL v sodelovanju z Javnim zavodom Šport Ljubljana celovito prenovila. Zgradba, ki živi za šport, je z novimi tehnološkimi rešitvami dobila višjo raven funkcionalnosti, uporabniki pa so navdušeni tudi nad malce več udobja. V sklopu projekta EOL (Energetska obnova Ljubljane) so stavbo tudi energetske prenovili. Ta dela so izvedli v okviru javno-zasebnega partnerstva s konzorcijem družb Resalta in Petrol, s katerim so delno ali v celoti obnovili že 92 objektov v lasti MOL.

① Z energetske prenovitve je Dvorana Ježica dobila novo fasado, toplotno izolacijo zunanjih sten, streh in podstrešij ter nova vhodna vrata, okna, žaluzije in preostalo stavbno pohištvo. Prej je bila razpoznavna po rumeni opečnati fasadi, nova pa je malce bolj rdečkasta. Na zunanjih površinah je urejeno odvodnjavanje meteornih voda, vse pa je pripravljeno tudi na novo asfaltiranje poti okoli zgradbe.

② Na strehi dvorane je nameščena nova sončna elektrarna s skupno močjo dobrih 108 kilovatnih ur. Ta je del projekta Zelena energija, v okviru katerega bo MOL s konzorcijem družb Resalta in Petrol na strehe osnovnih šol, vrtcev, zdravstvenih domov ter športnih in kulturnih objektov namestila skupaj 51 med seboj povezanih sončnih elektrarn. To je pomemben prispevek k uresničitvi cilja, da Ljubljana do leta 2030 postane podnebno nevtravno mesto.

③ Stara soba za premog, iz katere so ga z lopato metali v peč, je postala nova kotlovnica s toplotno črpalko, ki je dodaten vir obnovljive energije. Na radiatorjih so novi termostatski ventili in glave, ogrevalni sistem pa je tudi hidravlično uravnotežen, kar zagotavlja optimalno izrabo tople vode. Ogrevanje in prezračevanje se lahko spremljata in uravnava na daljavo, da je poraba objekta kar se da optimalna in učinkovita.

④ Športnice in športniki, ki trenirajo v košarkarski dvorani, pa tudi obiskovalci, ki jih pridejo spodbujati na tekme, so veseli novega prezračevalnega sistema. Halogenska svetila, ki so bila tako zastarela, da se zanje ni več dobilo rezervnih delov, so po vsej stavbi nadomestile nove LED-svetilke. Urejen je tudi nov sistem požarnega javljanja.

Z obnovami ohranjamo kulturno dediščino

Pročelje stavbe na Gregorčičevi ulici 3 krasi mural ilustratorja in arhitekta Davorja Grgičevića. S tem je poslikava, ki je bila v enaki obliki ustvarjena že leta 1991, na novo zažive-la. To je bila sicer prva stenska poslika-va v sklopu programa Ljubljana, moje mesto (LMM) in tudi osvežitev murala je bila izvedena v tem okviru. Mural je manjši, a učinkovit ukrep za izboljšanje estetske podobe ulice, naklonjeni pa so mu tako lastniki stavbe kot tudi gleda-lišče Glej in picerija, ki delujeta na tem delu Gregorčičeve ulice.

V okviru programa LMM MOL že več kot 30 let sofinancira obnove stavbnih lupin, pročelij in streh, ki so pomembni z vidika kulturne dediščine

ali stojijo na območju kulturne dediš-čine. Začetki segajo v leto 1989, v čas priprav na Svetovni kongres obliko-valcev ICSID, ki je bil dve leti kasne-je v Ljubljani. Osnovni cilj programa je bila oživitve stare Ljubljane, tako z vidika prenove stavb kot tudi urejanja javnih površin in odpravljanja arhitek-turnih ovir, v zadnjih letih pa se osre-dotoča samo na prenavo stavbnih lupin, aktivnosti za odpravljanje arhitekturnih ovir pa potekajo kot samostojen projekt.

Prva stavba, obnovljena v okvi-ru LMM, je bil Plečnikov Peglezen na začetku Poljanske ceste, do danes pa so obnovili že okoli 650 spomeni-ško pomembnih zgradb v našem mes-tu. Med njimi so tudi nekatere izjemno

pomembne in najlepše stavbe s statu-som kulturnih spomenikov, kot so Rdeča hiša, Nemška hiša in Meksika.

Od vsega začetka pri programu LMM sodeluje Karel Pollak, do nedav-nega tudi vodja tega programa na MOL, ki poudarja, da je ponosen na vse obnove, ki jim jih je uspelo izvesti. Pri prej ome-njenih treh stavbah pa je kot poseben izziv poudaril število lastnikov, zaradi česar je bilo potrebnega veliko usklaje-vanja z njimi in z upravniki, da so se pre-nove sploh lahko lotili in jo tudi končali.

In zakaj je program LMM tako pomemben za Ljubljano? Pollak odgo-varja: »Stavbna kulturna dediščina je bila do pred nekaj leti slabo vzdrže-vana, za kar je bilo precej krivo tudi

razdrobljeno lastništvo ali pa le neprip-ravljeno ali nezmožnost posameznih lastnikov za njeno vzdrževanje. Izva-janje programa obnove spomeniško pomembnih stavb je pomembno, saj gre za našo skupno kulturno dediščino. Urejeno mesto je tudi pogoj za vitalnost mesta in razvoj posameznih gospodar-skih dejavnosti.«

V proračunu MOL je za program LMM vsako leto namenjenih približ-no 1,7 milijona evrov, zaradi zakonskih določil in dolgih postopkov od priprave do izvedbe obnove ter velikega števila lastnikov stavb pa povprečna realizacija znaša okoli milijon evrov letno.

V lanskem letu je bila poleg ome-njenega murala končana še obnova 17 stavb, med drugim tudi znamenite Rde-če hiše, ki »objema« Poljansko cesto in Gestrinovo ulico ter Poljanski nasip. Obnovitvena dela se bodo spomla-di nadaljevala na osmih stavbah, letos je nato predvidena obnova še nekate-rih drugih, a je realizacija odvisna od zagotovljenih proračunskih sredstev, pripravljenosti lastnikov na sodelova-nje in zagotovljenih sredstev v njihovih rezervnih skladih.

Na MOL bodo tudi v prihodnje pre-navljali pročelja stavb, ki so pomembne z vidika kulture dediščine. »Menim, da mora lokalna skupnost skupaj z lastniki skrbeti za ohranjanje stavbne kulturne dediščine – saj brez preteklosti ni sedanjosti in brez sedanjosti ni pri-hodnosti – in javnega prostora, ki ga je treba prilagajati tudi ljudem z različnimi oviranostmi. Urejenost mesta je zago-tovo tudi v dobrobit meščanov in med drugim zagotavlja več varnosti,« pomen programa LMM še poudari Pollak.

① Pred izvedbo poslikave na Gregorčičevi 3 je bilo v sodelovanju z ZVKDS treba v celoti narediti nov apneni omet, nato pa je Davor Grgičević izvedel poslikavo, tako rekoč identično nekdanji, a kot sam pravi, z novim »štihom« avtorske roke, ki je 30 let izkušenejša, kot je bila ob nastanku izvirne.

② Prva obnovljena stavba v okviru programa LMM je bil Plečnikov Peglezen, zgrajen v letih 1933 in 1934. Zgradba je zanimivo ime dobila zaradi svoje nenavadne ozke oblike. Sestavljena je iz stopničasto naloženih nadstropij, njen najožji del pa meri v širino samo dobre tri metre.

③ Meksika na Njegoševi 10 je bila zgrajena v letih 1926 in 1927. Arhitekt Vladimir Šubic jo je zasnoval kot večji stanovanjski blok, sestavljen iz štirih traktov, ki obkrožajo notranje dvorišče. Na vogalih v pritličju so bile zamišljene štiri trgovine, v preostalem delu pa 82 stanovanj različnih velikosti.

④ Rdeča hiša, ki je bila obnovljena lani, je bila zgrajena leta 1929. Zasnoval jo je arhitekt Vladimir Mušič po vzoru gradnje delavskih stanovanj na Dunaju v času zaostrenih stanovanjskih razmer.

⑤ Nemško hišo, ki stoji za stavbo Drame, je zasnoval arhitekt nemškega rodu Ernst Schäfer, zgrajena je bila leta 1914. Sestavljata jo dve pravokotno stoječi krili, eno ob Slovenski cesti in drugo ob Gradišču.

O programu Ljubljana, moje mesto

MOL s programom Ljubljana, moje mesto sofinancira obnovo pročelij stavb, ki so v zasebni lasti, v višini 25, 33 ali 50 odstotkov vrednosti pogodbenih del, odvisno od pomena stavbe z vidika kulturne dediščine. Stavbe so izbrane na podlagi javnega razpisa, ki ga objavijo vsaka tri leta. Celoten postopek od izbire stavbe do končanja prenove je zahteven in običajno traja več let, med drugim je treba pridobiti kulturnovarstveno soglasje, lastniki pa morajo zagotoviti svoj del financiranja obnove, kar tudi terja svoj čas. Ko so zagotovljena sredstva in se lastniki med seboj dokončno uskladijo, se začnejo postopki za izbiro izvajalcev in nato se prenova lahko začne.

LJUBLJANČANA

Klemen Ptičak in Til Pleterski sta začetnika burgermanije v Sloveniji – uživanja v bogastvu okusa burgerja. Predvsem pa sta že od mladosti kulinarična navdušenca, ki se ukvarjata z vsako podrobnostjo, šele potem sta podjetnika. Leta 2012 sta hobi pretopila v posel in podobe iz ameriških filmov pripeljala na Vič, v prvi kiosk Hoodburgerja na Jamovi cesti 105. Od takrat zanju vsaj navidez ni bilo ovir. Če je bilo treba, sta razvila tudi svoje orodje za stiskanje burgerjev. Ko ju nekaj prime, ju ne spusti, kar zagotovo koristi, saj podjetništvo ni vedno pravljica.

»Spomnim se prvega kioska Hoodburgerja na Viču in v njem dveh prijaznih fantov,« je napisala vaša redna stranka. Sta bila to vidva?

Klemen: Ja, in to polna vneme, delala sva tudi 14 ur na dan. Za seboj sva imela eno neuspešno podjetniško zgodbo, a sva popolnoma verjela v novo idejo. Kot študenta sva nenehno skupaj odkrivala hrano, pokušala, kuhala, proučevala kombinacije. Takrat sva še sanjerala, da bova imela verigo uličnih lokalov z burgerji za vse. Ideja lokala, v katerem lahko skupaj jesta poslovnež in delavec z gradbišča, se nama je zdela čudovita!

Zakaj vama je potem drugič poslovno uspelo, prvič pa ne?

Til: Pri prvi ideji pač nisva znala programirati, kar je bilo ključno, hkrati pa nisva dovolj raziskala trga. Pri burgerjih pa sva pravilno začutila, da so Ljubljančani pripravljene na ulično hrano, na prave ameriške burgerje. Manjkala nama je tak prostor, burger je bil takrat dostopen le v verigah s hitro prehrano, pa še ta ni bil pravi.

Pa si predstavljata, da bi zdaj, 13 let kasneje, še prodajala in kuhala v svoji restavraciji?

Klemen: Seveda, ker to še vedno delava. Pravkar sva prišla iz Taquerie (*Taqueria Unomas, ki sta jo odprla na Ajdovščini 1, op. a.*), kjer je vsak torek Taco Tuesday – dan za posebno vrsto takosa. Til je prodajal, jaz pa rezal meso. Sva pa že od prejšnjega tedna testirala, ali bo odojek v takosu dobro deloval.

Tudi krompir je treba testirati, ker krompir pač ni samo krompir, kajne?

Til: Haha, res ni! Natančno sva vedela, kakšen krompir želiva streči v lokalu, zato sva dolgo iskala pravi postopek in ga tudi našla. Lupljenje, rezanje, 24 ur namakanja, da se izloči škrob, blanširanje, hlajenje in cvrtje – skupaj dva dni dela, ki pa ga za nas že nekaj časa opravlja partner.

Tako je leta 2012 hitro zaživel vajin legendarni kiosk na Viču.

Klemen: Navidez res, a za tem je bilo res veliko dela, morda ima zato Vič za naju še vedno veliko čustveno vrednost. Vse od bombete do mesa in omak sva ustvarila iz ničle. Poglobljala sva se v največje podrobnosti. S krompirčkom sva doktorirala, kruh sva dala po svojem receptu peči mojemu sošolcu, meso od takrat pripravljamo sami ...

Til: Mesarji niso razumeli najinega koncepta, zato sva morala sama odkriti, kaj je najbolje. Že zelo mlada sva ugotovila, da morava zaupati svojemu znanju in ne smeva preveč poslušati drugih, če hočeva doseči želeni nivo. Tudi to je bilo ključno.

A čeprav si zaupaš, pride kakšen neuspeh.

Klemen: Teh je bilo ogromno in še vedno pridejo. Ne uspejo vse ideje in to je OK. Škoda, da neuspehe pri nas

»NEUSPEH JE LE ZNANILEC NUJNE SPREMEMBE NA BOLJE.«

KLEMEN

dojemamo tragično in se jih bojimo. V resnici je neuspeh le znanilec nujne spremembe na bolje, samo to.

No, ampak v Ljubljani je tveganje za tak posel bistveno manjše, kajne? Trg je največji v Sloveniji.

Til: Za burgerje zagotovo, zato nisva nikoli razmišljala, da bi začela kje drugje kot v Ljubljani. Srečo sva imela, da sva začutila ta globalni val burgermanije in jo nekako začela še pri nas.

Pa se vsega lotita na vse ali nič?

Til: Se in tako je tudi prav, le tako se lahko kaj drugega zgodi. Kulinarika je del kulture z zgodovino in vse to moraš razumeti, da lahko ustvariš najboljši približek tega, kar naj bi bila ameriški burger in mehiški takos. Pred odprtjem Taquerie Unomas sva šla kar v Mehiko. Tam sva videla, da jagenjčka pečejo pod zemljo, in seveda sva doma zgradila podzemno pečico – ker naju zanima, ali je jagenjček na ta način res drugačen. No, zdaj nam celo Mehičani priznavajo, da so naši takosi takšni kot v Mehiki.

Torej nas poskušata kulinarčno izobraziti?

Til: Prav zares si želiva dvigniti nivo ulične hrane, vabiti ljudi k odkrivanju bogastva kulinarike. Vse več ljudi

je odprtih za nove okuse, stvari se hitro spreminjajo, je pa to proces pri vsakem posamezniku. Neki okus je treba pokusiti večkrat, da ga zares odkriješ. Treba mu je dati priložnost, tvegati pri okušanju hrane, hkrati pa je treba spoštovati človeka, ki ti hrano pripravi, tudi če ti ni všeč.

Kakšni jedci pa smo Ljubljančani?

Til: Včasih smo prehitro zadovoljni. Je pa dejstvo, da šele spoznavamo veliko sestavin, ki zdaj prihajajo k nam. Ampak če te kulinarika ne zanima doma, imaš težje odnos do tega drugje.

Kaj pa v smislu kulinarike še manjka Ljubljani, če sploh kaj?

Til: Manjka še precej, recimo klasičen tapas bar, pogrešam »džumbus« takega bara.

Klemen: Pa dobrega, pravega pečenega piščanca je težko dobiti.

Ampak hrana v lokalu tudi ni čisto vse, kajne?

Klemen: Osnova je, da hrana in vzdušje ponudita podobno izkušnjo, kot bi jo dobili denimo v ZDA ali Mehiki. Da prostor, glasba, okusi, predvsem pa ljudje v lokalu »štímajo«. Zato pač ni enaka izkušnja, če burger ali takose naročiš domov. Tudi midva nisva srce našega podjetja, ker ga v resnici gradimo vsi – od tistega, ki reže meso, dela omake in kuha, do tistega, ki prodaja ali počisti prostore.

Se vama zdi Ljubljana okolje, ki podjetniku omogoča razvoj?

Klemen: Že zato, ker imaš dovolj strank z najrazličnejšimi željami, se razvijaš.

Til: Ponuja pa tudi več priložnosti za opazovanje drugih podjetnikov in srečevanje z njimi na različnih dogodkih. Ogromno nama je pomagala podjetniška sreda v Tehnološkem parku, bila sva tudi del podjetniškega kluba

»SPOŠTOVATI JE TREBA ČLOVEKA, KI TI PRIPRAVI HRANO.«

TIL

CEED, kjer smo si izmenjevali izkušnje. Vsak drobec prispeva k uspehu, moraš pa se angažirati sam. Možnosti je dovolj, le poiskati jih je treba.

Kako zdaj gledata na čas, ko sta si kot študenta skupaj kuhala testenine?

Klemen: Z lepimi spomini, čeprav še vedno kuhava skupaj, ko testirava. Ostajava prijatelja, imava pa družini, zato se prijateljstvo preobraža. Grevpa rada skupaj tudi kaj pojest v druge restavracije – v Trappo, h Kovaču v Sostro, k Žabarju ... Pa tudi na burgerje h konkurenci.

Zakaj pa je burger postal hrana številka ena na svetu, celo pred pico?

Klemen: Verjetno zato, ker najbolj poboža možgane. Ne gre le za dober okus, ampak je za celotno izkušnjo pomembno, da ga ješ z rokami, čutiš toploto v rokah, zagrižeš vanj, da se poci, in se tega ne bojiš! Zaradi tega načina smo si pri mizi še bolj blizu, neka posebna sproščenost in intimnost je v zraku.

Če povzamem: iti na hamburger je idealen zmelek. (Smeje pritrditi.) Kakšni ljudje pa pridejo na hoodburger?

Til: V centru je več turistov, v BTC-ju je več tistih, ki pridejo na malico, v Šiški pa je največ obiska, ko pridejo ljudje domov; Šiška je pač največje spalno naselje pri nas. Je pa zanimivo, da na Viču prodamo več specialnih burgerjev kot drugje, zato morda tja hodijo malenkost bolj drzni.

Kam pa gresta vidva rada, ko ne raziskujeta okusov?

Klemen: Na sprehod s psom in otroki čez Grbo po PST do živalskega vrta in Kosez, to je moj najljubši sprehod. Z otrokoma igram hokej na rolerjih, popoldne pa ju razvažam od Tivolija, kjer plavata, do glasbene šole. Ob sobotah gremo družinsko v Hoodburger, v torek smo na takosih. Se mi pa zdi kar fino imeti otroke v Ljubljani. Ne predstavljam si, da bi moji otroci preživljali otroštvo zunaj Ljubljane brez takšne kulturne, športne in druge ponudbe. Šele ko bom starejši, bom morda šel na obrobje.

Til: Jaz imam res rad naravna vina, zato grem rad na kozarec, pa na nogomet in košarko s Klemnom. Sicer pa z družino po centru – ta sprehod mi je od nekdaj krasen.

Bajka o Jagodi

Bajka o nastanku sveta, ki jo je zapisal Janez Trdina, pravi: na začetku ni bilo nič drugega kot Bog, sonce in morje. Bogu je postalo vroče, pa se je skopal v morju. Ko se je dvignil iz morja, mu je za nohtom ostalo zrno peska. Zrno je padlo na morsko gladino in tam ostalo: to je naša zemlja, morsko dno je njena domovina. Slišal jo je v Šiški pri Ljubljani.

Spodnja Šiška je bila samostojna vas, del mesta je postala šele leta 1914. Zaradi peščenih tal je bila primerna za gradnjo velikih vinskih kleti, pa še železniška proga je šla tod mimo. Šiškarji so tako med obema vojnoma postali najbolj znani ljubljanski vinotoči in veletrgovci z vinom.

Medtem je iz Makedonije na Rakek prišel slaščičar Nuhi Aliji. Ker je bilo v tistih letih ledarstvo na Notranjskem zelo razvito, Rakek pa je bil obmejna vas, si je kruh služil z izdelovanjem sladoleada za italijanske ulične prodajalce. To je počel, dokler rok niso zamenjali stroji.

Petdeseta in šestdeseta leta so Šiško dodobra pretresla z množično gradnjo stanovanjskih blokov in stolpnic. Pohajajoče mladine je bilo povsod dosti, prostorov za njihovo zbiranje pa malo. Nato se je odprl Kino Šiška, na vogalu križišča med Celovško cesto in Tržno ulico pa še slaščičarna Jagoda. Bila je del trenda popularnih kioskov z ulično prehrano in tiskovinami. Slaščičar Nuhi Aliji jo je od prvega lastnika odkupil leta 1979, ta pa je odprl še eno Jagodo v centru.

Ah, najboljši borovničev sladolead. Oh, tista orehova torta. Indijanček in limonada. Baklava našega otroštva. Uh, kaj pa šamšnita in šamrola? Ob Jagodi na Celovski cesti 75 so otroci polnih ust čakali štafeto, v osemdesetih letih pa je postala zbirališče najstnikov. Tja se je šlo na prvi zmenek ali pa pokazat nov Tomosov Automatic in svežo pričesko izpod Metinih škarij. Fant je na Jagodo napisal, da ljubi dekle, ker je vedel, da bodo to videli vsi. Djuro je prejel klofuto na njenem vrtu v filmu Kajmak in Marmelada.

Nešteto zgodb pripoveduje ta skromni kiosk. Sicer preoblečen in s proteinsko ponudbo namesto sladkarij, a v lasti iste družine, ostaja šišensko obeležje in orientir: še vedno lahko rečemo pri Jagodi levo, tam blizu Jagode, čez cesto od Jagode.

OKREPČEVALNICA JAGODA KEBAB

LPP 1, 3, 5, 7, 8, 25 – postajališče Stara cerkev

BICIKELJ – Celovška cesta 69

Peš po mestu

Jeseni bo Karl Cogard končal triletni mandat kot direktor Francoskega inštituta v Sloveniji. Za seboj ima že službovanja v Indiji, ZDA in na Islandiji. To, da je večino časa tujec, je zanj način življenja, saj rad raziskuje in uživa v prilagajanju lokalnim navadam. Ljubljana je postala njegovo mesto, v katero se bo zagotovo vrnil.

Se že imate za Ljubljanačana?

Počutim se kot prebivalec Ljubljane, seveda ne tako pristen kot tisti rojeni v mestu. A tu sem doma. Gre za mešanico občutkov, saj me spremlja misel, da je Ljubljana moje mesto le začasno. In ja, sem tujec, na kar me vedno opominja dejstvo, da ne govorim slovenskega jezika tako dobro kot moji kolegi, ki so tukaj dlje časa. Včasih poskušam povedati kakšno slovensko besedo, in da, imam težave z izgovarjavo. *(smeh)*

Se spomnite, kdaj ste si lahko rekli: zdaj sem tukaj doma?

Glede na moje življenjske navade je to trenutek, ko najdem svoje poti. Veliko in rad peščim. Živim na Taboru, a grem peš tudi na Rudnik ali pa do Fužin. Mesto rad doživim s svojimi nogami, in takoj ko osvojim ali prepoznam soseske in ulice, mestu rečem »moje«. Tudi pisarna je 20 minut hoje od stanovanja. A bi mi bilo ljubše, če bi bila dlje, morda 30 ali 40 minut, saj zjutraj zelo rad hodim. In še to – ko rečem »grem domov«, ne mislim na Pariz, ampak na Ljubljano, saj je zdaj moj dom. Tukaj imam svoje dnevne rutine kot Ljubljanačani. Hodim na tržnico, imam priljubljene prodajalne, kavarne in druge kraje, poznam tudi veliko prijetnih ljudi.

Kaj je tisto, kar vam je tukaj, v tujem mestu, pričaralo domačnost?

Ko gre za hrano, so to zelo praktične malenkosti. Krasno presenečenje zame je bilo, ko sem tukaj našel zelo dober kruh, primerljiv pariškemu. Na mojih poteh je nekaj pekarnic, v katerih imajo izvrstno ponudbo. Po drugi strani pa – prihajam iz Bretanje, kjer sem odrasel ob slanem maslu. Doslej ga je bilo preprosto najti in v Indiji in v ZDA in na Islandiji – kjerkoli sem živel. A ko sem tukaj želel kupiti svoje slano maslo, so me čudno gledali. Znanci so mi predlagali, naj na navadno maslo posujem nekaj soli z znanih slovenskih solin, a to ni to.

»TUKAJ POZNAM VELIKO PRIJETNIH LJUDI.«

Prilagajanje lokalnemu načinu življenja je lahko velik izziv. Tudi za vas?

Rad se prilagajam. Ne želim preslikati svojega francoskega življenja v tuje mesto. Izkusiti ga želim v originalu. Tovrstne službe so priložnost za odkrivanje drugačnega načina življenja, navad, ljudi, prepričanj ... Moja prva služba v tujini je bila velik eksotičen korak v Indijo. Tudi Islandija je bila izziv. Povsod se česa naučim in živim nekoliko drugače.

Poslanstvo Francoskega inštituta je širjenje francoske kulture in jezika. Koliko to danes zanima Slovence?

Naše delo je del državne diplomacije, izobraževanje ter promocija kulture in jezika pa so naša osnova. V šestdesetih, sedemdesetih letih prejšnjega stoletja je bilo v Sloveniji veliko ljudi vzgojenih ob vplivu francoske kulture, njenih umetnikov, filozofov, mislecev. A predstaviti želimo tudi novo generacijo izstopajočih. Že drugi dan bivanja v Sloveniji sem slučajno spoznal ljudi, ki so me navdušili s poznavanjem francoske kulture. Takrat sem vedel, da na svojem položaju v Ljubljani ne bom imel tako težkega dela kot recimo v Indiji.

Na kakšni ravni je po vaši oceni znanje francoskega jezika v našem prostoru?

Seveda je angleščina prva, a zanimanja za francoščino kot drugi jezik je veliko. Po nemščini, seveda, ki je bila zaradi zgodovinskih in prostorskih okoliščin Sloveniji vedno bližje. Naš inštitut zelo dobro sodeluje z osnovnimi in srednjimi šolami, tudi z univerzami. Kar me je navdušilo, je raven znanja. Tisti, ki se odločijo za učenje francoščine, imajo zelo poglobljeno odlično znanje jezika in ob tem tudi znanje o naši kulturi.

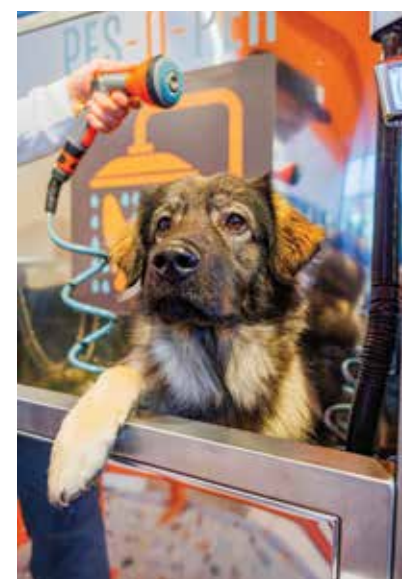
Vse za naše srčke

Mali in veliki, kratkodlaki, dolgdlaki, pasemski in mešančki, počesani ali skuštrani, navihani in mirni – psi so naši najboljši prijatelji in spremljevalci. Zanje lepo skrbimo, radi pa jih tudi malce razvajamo, zato je v mestu že kar precej pasjih trgovin in česalnic pa tudi nekaj vrtcev in hotelov. Če tudi vi pogrešate pasjo družbo, premislite o posvojitvi katere izmed živali iz Zavetišča Ljubljana, ki iščejo nov dom (več o tem na strani 25).

HOVDUJUDU, Slovenska cesta 3

»Že kot majhna sem na ulici pobirala potepuške muce in jih prinašala domov. Ko sem pred več kot 20 leti postala lastnica psa, sem se začela izobraževati na vseh področjih njihove oskrbe,« razlaga Alenka Kavčič. Pasji salon je odprla, ker ni bila zadovoljna s tem, kako so za njena psa poskrbeli drugod. »Danes ponujamo poleg nege tudi sprehajanje psov, butični hotel in program socializacije.« Od drugih jih ločuje pristop, pravi. »Ne osredotočamo se na hitro striženje, temveč si vzamemo čas. Naša naloga ni le, da psa skrbno in strokovno uredimo, ustvarimo tudi okolje, kjer se počuti varnega in sproščenega. Posebej se trudimo pomagati prestrašenim, nezaupljivim ali agresivnim psom. S potrpežljivim in nežnim pristopom pogosto dosežemo, da psi, ki so prvotno panični ali negotovi, zapustijo salon brez strahu in z zaupanjem.«

PES-O-PER, Tržaška cesta 37

Navodila za uporabo samopostrežne pralnice za pse: vstavite žeton.

- 1 S pritiskom na tipko številka 1 aktivirate tuš, s katerim dezinficirate kad.
- 2 Psa postavite v kad in ga pripnete na verigo.
- 3 S pritiskom na tipko številka 2 začnete psa tuširati.
- 4 Pasji kožuh temeljito zmočite in z nežno masažo ustvarite bogato peno.
- 5 S pritiskom na tipko številka 5 aktivirate tuš za temeljito izpiranje pasjega kožuha, nato pa izberite tipko 3, če bi radi nanесли sredstvo proti bolham in klopm.
- 6 S pritiskom na tipko lahko dodate še regenerato ali druga sredstva.
- 7 Pritisk na številko 6 aktivira sušilnik.

PASJI VRTEC LJUBLJANA,

Brnčičeva ulica 35-39

Matevž Cankar je pred desetletjem na podlagi izkušenj z reševalnimi psi z ekipo ustvaril prvi pasji vrtec in hotel v Ljubljani.

Komu so namenjene storitve pasjega vrtača?

Predvsem tistim, ki so cele dneve v službi. Pri nas imajo psi dovolj prostora in družbe, da se čez dan veliko gibajo, zvečer pa ne potrebujejo sprehoda.

Kakšna je cena vrtca?

Mesečna karta je 160 evrov, imamo pa tudi možnost varstva za en dan ali več. Vrtec je na voljo od 7. do 19. ure vsak dan.

Kako skrbite za pse?

Imamo več ločenih ograd, v vsaki je dovolj prostora za tek in igro, na voljo pa so tudi hišice, ki jih pozimi ogrevamo. Poleti se psi lahko osvežijo v bazenih.

Ali lahko pes že prvi dan ostane pri vas ves dan?

Tako kot malčke tudi pse postopoma uvajamo v vrtec. Če bi psa kar pustili pri nas, bi bil v stresu, ko pa spozna, da ga ne boste tu pustili za vselej, je zadovoljen. Naši redni varovanci so zjutraj, ko pridejo, veseli in kar tečejo k prijateljem.

Koliko psov imate običajno v vrtcu?

Pozimi jih je malo manj, poleti pa tudi po 60.

Jih tudi nahranite?

Hrano dobijo samo tisti, ki pri nas tudi prespijo. V vrtcu pa psov ne hranimo, saj bi lahko s polnim želodcem imeli težave, če bi bili zelo aktivni.

PASJA PEKARNA PIKA, Mestni trg 9

Pasjo pekarno lahko obiščete na spletnem naslovu pasjapekarna-pika.si, lahko pa zavijete tudi v stari del mesta, kjer je njihova prodajalna dobro založena z vsem, kar potrebujejo kosmatinci. Pečejo kar 20 vrst piškotov in drugih priboljškov, nekatere tudi za kužke z dietami.

PIŠKOTKI S SARDINAMI

- 2 manjši konzervi sardin v olju
- 1 jajce
- 2/3 skodelice pšenične moke
- 1/3 skodelice ržene moke

Sardine pretlačimo z vilicami. Masi dodamo jajce in obe vrsti moke. Vse dobro pregnetemo. Če je testo premokro, dodamo še malo pšenične moke. Razvaljamo ga na pomokani površini, nato pa z modelčkom izrežemo piškotke. Pečico segrejemo na 180 stopinj. Izrezane piškote položimo na papir za peko in jih pečemo 12 do 15 minut.

SMRČEK, TRGOVINA ZA MALE ŽIVALI, Mali trg 5

Letos je že 32 let, odkar se je v središču mesta odprla prva trgovina za male živali. V tem času je dobila veliko konkurence, ki večinoma ni obstala, Smrček pa je pri lastnikih živali še vedno zelo priljubljen, saj cenijo osebni stik in nasvete, ki jih dobijo od izkušenega osebja. »Predvsem jim svetujemo glede prehrane, pa tudi napotimo k – po našem mnenju – najboljšemu veterinarju in podobno,« pravi lastnica Mateja Lindič. Trgovina se je z leti prilagodila povpraševanju. Na policah ponujajo raznovrstno hrano, igrače in izdelke za nego, po centru pa dostavljajo na dom s Kavalirjem. »Če ima kdo kakšne posebne želje, tudi naročimo, ne prodajamo pa modnih stvari, kot so lak za kremplje, dišave ali čipkaste obleke – torej stvari, ki se nam ne zdijo primerne.«

Vmesna postaja na Gmajnicah

Vsaka žival si zasluži spoštljivo ravnanje, varen prostor za bivanje in oskrbo v skladu s svojimi potrebami. Zapuščeni psom in mačkam začasno dajejo v Zavetišču za zapuščene živali Ljubljana. Pri njih so živali v strokovni oskrbi, dokler jim ne najdejo primernih posvojiteljev, ki jim bodo zagotovili stalen dom z ljubečo skrbjo.

VZavetišču za zapuščene živali Ljubljana na Gmajnicah 30 je v zadnjih dneh januarja bivalo okoli 40 psov in 70 mačk. Številka se spreminja iz dneva v dan, a je po besedah oskrbnikov v skladu s pričakovanji. So pa leto 2025 začeli s prav posebno posvojitvijo, saj je nov dom dobil pes Tank, ki je pri njih preživel kar 1006 dni. Njegova zgodba daje upanje, da lahko prav vsak pes ali mačka najde posvojitelja, kar je cilj ekipe Zavetišča Ljubljana. Pomembno je namreč vedeti, da je zavetišče samo začasna rešitev za živali v stiski oziroma za ljudi, ki se sami znajdejo v stiski in ne morejo več skrbeti za svojo žival. Bilo naj bi le prehodni dom, ki olajša prehod od prejšnjega lastnika k novemu.

Živali v zavetišču pridejo po različnih poteh. Najprej so tu najdene živali, ki se načeloma zelo hitro vrnejo domov, saj se lastniki običajno odzovejo na klic iz zavetišča in hitro pridejo po svojega ljubljence. Druga pot v zavetišče so inšpekcijski odvzemi živali zaradi neprimernih pogojev bivanja, mučenja in podobnega. Potem pa je tu še tretja možnost, ki jo izkoristijo tisti lastniki, ki za svojo žival ne morejo več skrbeti, predvsem zaradi bolezni, hospitalizacij, starosti ali odhoda v dom za starejše. Žal se med njimi najdejo tudi takšni, ki se svoji živali preprosto odpovejo in jo predajo v skrb zavetišču.

V Sloveniji je registriranih približno 260 tisoč psov, od tega desetina, torej 26 tisoč, v Ljubljani. Za mačke in druge hišne živali pa natančnih podatkov ni. Po grobih ocenah je med hišnimi ljubljenci približno 30 odstotkov psov, 40 odstotkov mačk, preostalih 30 odstotkov pa so druge živali, vse od mišk, hrčkov in ptičev do pajkov, kač in drugih plazilcev. To pomeni, da v Ljubljani živi približno toliko psov kot otrok do devetega leta starosti. Psi imajo torej pomemben delež v našem mestu in prav je, da poskrbimo zanje. Barbara Mihelič, direktorica Živalskega vrta Ljubljana, v okviru katerega deluje zavetišče, poudarja, da takšne ustanove potrebujemo zato, ker so živali pomemben sestavni del naše družbe: »So naši someščani. To so živa, čuteča bitja, ki imajo svoje zahteve in potrebe.«

Ekipe v zavetišču se trudi, da bi vsaki živali našla nov dom. Interesentov za posvojitev je veliko, še posebej za mačke. Tudi za pse je zanimanja precej, predvsem za tiste, ki nimajo vedenjskih težav, za mladiče in starejše pse ter za tiste, ki so manjše ali srednje

rasti. Živali v zavetišču celovito veterinarsko oskrbijo, jih kastrirajo oziroma sterilizirajo, cepijo in jim uredijo potovalne dokumente, nato pa so na voljo za posvojitev. Potencialne posvojitelje skozi celoten postopek vodijo oskrbniki živali. Ti poudarjajo, da psa ali mačke ne izbiramo na podlagi videza, ampak da je vsaki živali treba najti dom, v katerem se bo dobro počutila. Tudi po posvojitvi so veseli novic iz novega doma, posvojiteljem pa so na voljo tudi za nasvete o privajanju živali na nov življenjski slog.

V Zavetišču za zapuščene živali Ljubljana so lani sprejeli 263 psov z območja Ljubljane. Znanim lastnikom so jih vrnili 193, 57 pa so jih oddali v posvojitev. V istem obdobju so sprejeli 1142 mačk z območja MOL. 464 so jih po oskrbi vrnili v okolje, 94 so jih vrnili znanemu lastniku, za 344 muck pa so našli nov dom.

JANEZ BRATOVŽ
kuharski mojster iz JB Restavracije

Popolni raviol

Ko se v življenju odločiš, kaj boš počel, je strast najbolj pomembna. Ni važno, kaj počneš, lahko si pleskar, športnik, mesar ali kuhar – občutiti moraš strast do tega, kar počneš. Strast pa ne pomeni samo, da rad delaš to, kar delaš. Pomeni, da se temu povsem posvetiš. Stalno se moraš učiti, stvar te mora zanimati. Vedno moraš iskati kaj novega in seveda veliko delati. Strast so znanje in izkušnje.

Strast je tudi ljubezen do dela in način življenja. Sam pri sebi vidim, da sem se svojemu delu celo preveč posvetil, saj sta mi bila restavracija in kuhanje vedno na prvem mestu. Kasneje vidiš, da leta minevajo in da imaš tudi družino, na katero si pozabil. Imel sem srečo, da so počasi vsi družinski člani šli po moji poti, verjetno tudi zato, ker so videli, koliko mi ta moja strast do kuhanja pomeni. Zdaj, ko bom počasi prepustil delo sinu in hčerki, sem izredno ponosen, da imata to mojo strast, odnos do dela, sestavin in gostov, tudi onadva. Kljub temu, da imam strast, ljubezen in srce, mi je bil vedno vodilo naš gost. Na koncu je namreč vedno najpomembnejši gost. Ko vidiš in občutiš, da je gost srečen, ker je jedel tvojo hrano, da ti verjame, zaupa, se rad vrača in spoštuje tvoje delo – to je največ, kar lahko dosežeš.

Zelo pomembno je, da znaš svojo strast prenesti na sodelavce. Največkrat jo tudi sami zelo hitro občutijo; ko vidijo tvojo energijo, se tudi sami trudijo in ti sledijo. Zelo pomembno je, da vsa ekipa v kuhinji in strežbi začuti to strast do dela, saj tako svojim gostom damo najboljše, kar v tistem trenutku znamo in zmoremo.

Meni je v vseh teh letih, odkar imam restavracijo, to moje delo dalo tudi veliko nazaj. Nikoli mi ni bilo žal in vem, da sem

se pravilno odločil, ko sem šel svojo pot. Je pa zelo pomembno, da si najdeš svojo pot, na kateri ne sme biti kopiranja, hvale in blefiranja. Vedno moraš biti skromen in z delom dokazati, da imaš znanje, izkušnje in strast do poklica.

STRAST JE LJUBEZEN DO DELA IN NAČIN ŽIVLJENJA.

Navdih lahko dobiš kjerkoli, če seveda misliš na svoje delo. Lahko na tržnici, ko gledaš zelenjavo ali ribe in začneš razmišljati, kako bi lahko ustvaril kaj novega. Jaz navdih največkrat dobim med premišljevanjem ponoči. Velikokrat sem razmišljal, kaj novega in drugačnega bi lahko naredil, pa se zjutraj nisem mogel spomniti, zato sta na moji nočni omariči že dolgo časa majhna beležka in svinčnik. Velikokrat se izkaže, da te nore nočne ideje niso izvedljive, včasih pa nastane res dobra jed. Velikokrat menjam jedilni list. Ne gledam na letne čase, ampak na sestavine, ki so tisti trenutek v polni zrelosti. Ena jed pa je vedno na jedilnem listu JB Restavracije in to je naš raviol. Izpopolnjeval sem jo tri leta, da sem bil končno zadovoljen. Zdaj je to naša najbolj prepoznavna jed ne le v Sloveniji, ampak tudi v svetu. Večkrat sanjam, da bi bile vse moje jedi tako popolne, kot je moj raviol, a se zavedam, da je to nemogoče. Vseeno se še vedno trudim, da bi mi to uspelo.

Če hočeš biti v poklicu uspešen, ne gre brez strasti. Je pa tudi veliko odrekovanja, včasih tudi zelo težkih odločitev in trenutkov, ki jih moraš prestati. Vendar je življenje tek na dolge proge. Ko pogledaš nazaj, moraš biti zadovoljen s tem, kar si naredil, in s sledjo, ki si jo pustil v življenju mnogih. Predvsem pa moraš bit ponosen na svojo strast.

NUŠKA DRAŠČEK
pevka

Ko čustva zazvenijo

Vmoji garderobi v SNG Opera in balet Ljubljana visi uokvirjen eden mojih najljubših citatov, izrekel ga je ameriški skladatelj in tekstopisec Stephen Sondheim: »If I cannot fly, let me sing.«* Kratek je, a zgovoren. Petje je bilo od nekaj del mojega vsakdana; ko sem mamo nekoč vprašala, kdaj sem začela peti, je rekla, da takrat, ko sem začela govoriti. Pri nas doma se je kar precej pelo, ob družinjah in praznikih. Moj nono je pel v zborih, pa tudi preostali so imeli in imajo posluš, tako da sem spoznala ljudske pesmi od mladih nog. Občutek, ko skupina ljudi ustvari skupen zvok, me je vedno fasciniral, zato sem tudi rada pela v zborih. Sinergija skupnega ustvarjanja, preplet različnih barv vokalov, podajanje besedila, skupen vdih, prenesti pravi občutek na točno določeni besedi ... to so lepi trenutki.

Vse to je ostalo in ostaja z mano tudi na samostojni poti. Malo stvari se lahko primerja s tem načinom ustvarjanja, pa naj gre za šanson, gospel, samospev, slovensko popevko ali operno vlogo. Odločitev, da bo petje moj poklic, je prišla relativno pozno, med študijem mednarodnih odnosov na Fakulteti za družbene vede. Takrat sem zaznala in si priznala, da sem z naskokom najsrečnejša, ko sem na odru, ko lahko nekaj svojega, notranjega, delim s publiko. V tistem času sem se tudi začela glasbeno izobraževati na urah solo petja pri profesorju Matjažu Robavsu. Podrobno spoznavanje in obvladovanje svojega pevskega aparata, nekakšna specializacija, sta mi odprli nov repertoar, nova občutja, nove smeri. Veliko bolj senziбилno sem začela dojemati besedila, poslušati

barve različnih akordov, ki nosijo čustveni naboj ter povezujejo interpretacije skladateljev, tekstopiscev in umetnikov, ki skladbo izvajajo. Naenkrat sem v posameznih delih videla in začutila veliko več plasti in to človeka res zasvoji ... tisti občutek, ko stopiš pred publiko in čutiš odgovornost do sebe, svojega glasu, svojega videnja skladbe, do sodelavcev na odru in predvsem do občinstva, ki ga želiš popeljati s sabo v svoj svet, hkrati pa jim pustiti, da tudi oni pokažejo, česa si želijo. Ta energija, ki se zgodi v trenutkih tišine, preden se začne, je neopisljiva. Električna. Polna želje, pričakovanja. In ko se začne, ko začutiš, da ti ljudje zaupajo, da želijo slišati, kakšno potovanje imaš v mislih, kam jih želiš peljati, katera čustva boste skupaj doživeli ... to človeka popolnoma prevzame, naježi kožo do bolečine. To je ta medsebojna odvisnost, ki temelji na zaupanju.

NAJSREČNEJŠA SEM NA ODRU, KO LAHKO NEKAJ SVOJEGA DELIM S PUBLIKO.

Čudovite koncerte imam za sabo, težko bi zgolj enega postavila v ospredje. Ostajajo mi trenutki, ko dihamo skupaj s publiko. Ko je v dvorani ali pa na Kongresnem trgu tišina, taka tišina, da se bojiš pregloboko vdihniti, da ne bi prekinil transa. Ko vidiš v očeh ljudi, da ti verjamejo, da vedo, o čem pripoveduje tvoj glas. Da si se dotaknil nekega bližnjega ali nostalgичnega spomina ... ko se razgali srce. Ko se začutimo, ko se nivo empatije toliko dvigne, da je občutek, kot da gledamo skozi iste oči in si prikivavamo. Najlepše so tišine – pred skladbo, po njej, predvsem pa med njo. Ko si vzameš pavzo, da se čustva usedejo, zazvenijo. Velika ljubezen je to, velika. Ta moj poklic je več kot to; je poklicnost. Vsak dan čutim hvaležnost, da lahko opravljam nekaj, kar mi prinaša toliko sreče in zadovoljstva. Vsak dan imam priložnost kreiranja, pa naj bo na vajah v Operi ali na kakšnem koncertu. Seveda pride tudi utrujenost in adrenalina polno telo si včasih kar vzame svoj počitek. Ampak ko zazvenijo prvi toni, ko se s kolegi spogledamo, ko zaslišiš orkester, vidiš roko dirigenta, začutiš ljudi okoli sebe ... nasmešek na obrazu ostaja.

*»Če ne morem leteti, naj vsaj pojem.«

Mnenja avtorjev ne izražajo nujno stališč MOL in uredništva glasila Ljubljana.

**KAVO PRETVARJAJO
V IDEJE, DOMIŠLJIJO
PA NAZAJ V REALNOST.**

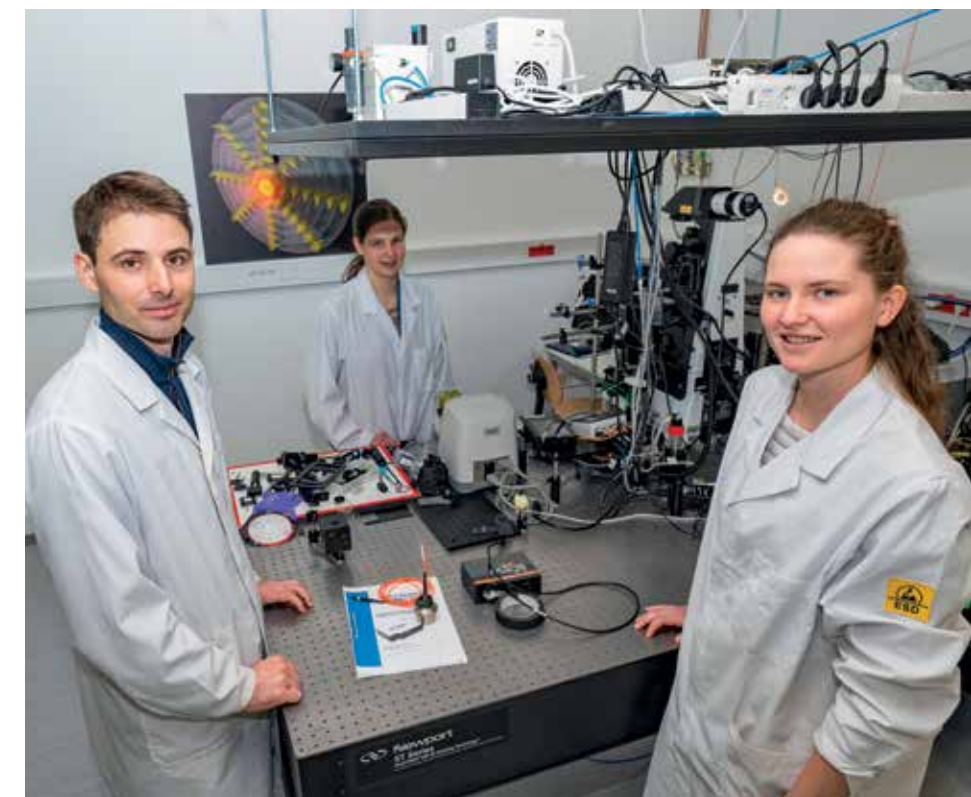
Mlada znanost z Viča

Obiskali smo Institut »Jožef Stefan«, naše osrednje znanstveno središče, ki generacijam mladih ustvarjalcev daje dobre pogoje za rast in jih navdihuje, da svoje življenje posvetijo raziskovanju.

Stisnjena med nizke večstanovanjske hiše in Gradaščico, Instituta »Jožef Stefan« skoraj ne opazimo, tudi če se po Jamovi cesti vozimo čisto počasi. Šele ko prijazen vratar pomaha in dvigne zapornico, se izza dreves in zelenja najprej razkrije glavna stavba, okoli nje pa še vsa stranska krila in prizidki, ki jih od leta 1952, ko se je IJS vselil na hišno številko 39, ni malo.

Vodilna slovenska raziskovalna institucija, katere poslanstvo je ustvarjanje, širjenje in prenos znanja na področju naravoslovnih in tehničnih znanosti ter znanosti o življenju, je bila ustanovljena leta 1949, ime pa je dobila po Jožefu Stefanu, enem najpomembnejših fizikov 19. stoletja, ki se je slovenskima staršema rodil v Svetem Petru pri Celovcu. Na Dunaju je bil direktor Fizikalnega inštituta, podpredsednik znanstvene akademije in član mnogih mednarodnih znanstvenih združenj. Še vedno je edini Slovenec, po katerem je ime dobil kakšen fizikalni zakon – Stefanov zakon o sevanju.

IJS je pravo mesto v malem. V njem je zaposlenih več kot 1200 ljudi, od tega približno 800 raziskovalk in raziskovalcev. »Še vedno je več moških kot žensk. Razmerje med spoloma je uravnoteženo na področju kemije, na elektroniki in fiziki pa je več moških,« pove Margjeta Trobec, vodja službe za projektno informatiko ter organizacijo strokovnih

dogodkov in konferenc. Mladih raziskovalcev je na inštitutu malce manj kot 800, trije nas sprejmejo v Laboratoriju za biološko in mehko fotoniko Odseka za fiziko trdne snovi.

»Tu ustvarjamo kompleksne optične naprave, mikroresonatorje, mikrolaserje in kvantne naprave iz mehke oziroma biološke snovi, kot so tekoči kristali, celice, maščobna tkiva v celicah in razne polimerne strukture,« nam ob našem obisku pojasni Aljaž Kavčič, doktorski študent s področja fizike in optike, eden od članov ekipe doc. dr. Matjaža Humarja, ki je kot prvi vgradil laser v živo celico

**Aljaž Kavčič, Zala Korenjak
in Sara Klopčič**

in naredil biorazgradljive optične valovode za uporabo v medicini. Trenutno se ukvarjajo s kvantnimi izvori svetlobe, ki so drugačni od klasične svetlobe. Probujejo posamezne fotone ter njihove interakcije in korelacije. Pred kratkim so skupaj s sodelavci z nemškega Inštituta

**NI ŠE KONEC.
OBRNITE STRAN!** ↩

Lev Vidmar

Maxa Plancka v ugledni znanstveni reviji Nature objavili članek, v katerem so kot prvi predstavili tvorbo prepletenih fotonov v tekočih kristalih, pri Evropskem raziskovalnem svetu (European Research Council – ERC) pa je Humar pridobil 2,3 milijona evrov vreden projekt za utrditev samostojne raziskovalne kariere, s katerimi bodo postavili nov laboratorij za kvantno optiko.

Tvorbo prepletenih fotonov nam je v praksi z laserskim žarkom, usmerjenim na kapljico tekočega kristala, pokazala Sara Klopčič. Njena sodelavka Zala Korenjak se ukvarja z razvojem laserjev iz mehurčkov tekočih kristalov ali milnih mehurčkov. Na mehurček iz milnice z dodanim barvilom je usmerila laserski žarek. Svetloba, ki se je ujela v mehurček, je začela krožiti po njegovem obodu. Ker je mehurček mehek, nanj vplivajo zvok, zračni tlak in drugi dejavniki, z opazovanjem lastnosti svetlobe, ki jo mehurček izseva, pa lahko te vplive izmerimo zelo natančno. To so zelo zanimive in uporabne zadeve.

Z mikrolaserji, ki jih vstavimo v posamezne celice, lahko merimo znotrajcelične spremembe in mehanizme, pri zdravljenju pa uničimo res samo poškodovano tkivo. V Laboratoriju za biološko in mehko fotoniko razvijajo tudi užitne laserje, ki bi jih lahko v obliki oljnih kapljic vnesli v hrano in tako lažje ugotavljali, kdaj se bo pokvarila. »Za vse te raziskave se zanimajo tudi podjetja. Kvantne tehnologije so sploh uporabne pri računalništvu in komuniciranju,« pove Zala.

»Kvantna mehanika je v razcvetu, lahko jo uporabljamo na raznih področjih, na primer pri varni komunikaciji. Če hočem poslati nekemu sporočilo in biti prepričan, da ga bo dobil samo on, je to možno samo s kvantno komunikacijo,« razloži še en fizik, prof. dr. Lev Vidmar z Odseka za teoretično fiziko. Tudi on je pridobil dva milijona evrov pri ERC. »Klub, ki se v nogometu uvrsti v evropsko tekmovanje, dobi dobre tri milijone evrov, zanj pa na stadionu navija 16.000 ljudi. Mi na osebo dobimo višji znesek, pa za nas navija samo 20 ljudi,« pripomni. Da se ne bi zapletali v podrobnosti, ki jih v resnici ne moremo povsem doumeti, nam delo svojega odseka predstavi na poenostavljen način: »Kavo pretvarjamo v ideje, domišljijo pa nazaj v realnost.« Domišljijo ima veliko ljudi, na koncu pa se je vedno treba vrniti v resničen svet in narediti kaj, kar se da preveriti in izmeriti. Malce bolj konkretno pa vseeno pove, da proučujejo snovi, ki nikoli ne bi prevajale električnega toka ne glede na to, koliko bi jih segreli. Pod nekimi pogoji, ki veljajo v kvantni fiziki, bi se to lahko zgodilo. Če taka snov obstaja, nima temperature. Ko bi jo prijeli, ne bi imela temperature, torej se nam ne bi zdela hladna ne topla. »To je malce poenostavljeno, da vzburiš domišljijo,« doda in odhiti po opravkih.

Tudi mi se čez dvorišče odpravimo na Odsek za raziskave sodobnih materialov, ki ga vodi prof. dr. Matjaž Spreitzer. Prav on je na IJS povabil mladega raziskovalca Jošta Oblaka, ki ga je za kemijo v osnovni šoli navdušila učiteljica. Po srednji kemijski šoli se je vpisal na Fakulteto za kemijo in kemijsko tehnologijo in končal magistrski študijski program kemijsko inženirstvo. »Na IJS je super,

tukaj zelo uživam. Vse mi je zanimivo, delo je zelo razgibano. Všeč so mi sodelavci na odseku, tudi na inštitutu. Ko te kdo vpraša, kaj počneš, to ni le vljudnostna fraza, ampak jih dejansko zanima,« pove, medtem ko nam razkazuje moderno opremljene prostore s pisarnami, laboratoriji in celo prijetno teraso.

Marjeta Trobec nas seznanja, da imajo vsako leto razpisanih več kot 80 mest za mlade raziskovalce, a se žal ne zapolnijo vsa. »Generacije so manjše, zaposlitvenih možnosti je veliko. V gospodarstvu so višje plače.« Jošt pa na to odgovori: »Kemiki ali kemijski inženirji imamo v Sloveniji možnost delati pri dveh velikih farmacevtskih podjetjih, ki pobereta tri četrtine študentov. Tukaj mi je všeč, ker vsak dan delam kaj drugega, tam pa bi verjetno vsak dan delal eno in isto analitsko metodo, kar me sploh ne mika. Delo na IJS je veliko bolj razgibano. Saj ima tudi kakšno negativno plat, ampak dobre prevladajo.«

Med klepetanjem se spustimo v spodnje nadstropje. Laboratorij v njem je bil

Jošt Oblak

dolgo najstarejši na IJS, po lanski prenovi pa je najnovejši. V njem razvijajo penjeno steklo iz zmletih starih steklenih televizijskih ekranov. Dodajo jim snov, ki naredi mehurčke, nato pa prah stisnejo v tableto, ki jo segrevajo v peči. Tam se napihne v strukturo, ki je zaradi trdnosti in zračnih mehurčkov odličen izolacijski material. Biologi se ukvarjajo z bioplastičnimi filmi, ki se skrčijo, ko jih izpostavimo električnemu polju. To bi bil lahko odličen material za celjenje ran, ki bi hkrati uničil še bakterije. Posvečajo se tudi nanomaterialom in katalizatorjem pa zelo aktualni proizvodnji vodika. Jošta zanima tiskanje keramike. Ustvaril je strukturo, ki na prvi pogled delujejo izjemno krhko, ko pa jih poskušamo stisniti, ugotovimo, da so močnejše od nas.

Čaka nas še en obisk, zato se moramo posloviti. Odhitimo mimo menze, ki je v času kosila polna do zadnjega kotička, po stopnicah navzgor, nato pa po mostu iz ene stavbe v drugo. Hodniki, stopnišča in prehodi spominjajo na znamenite škratovske rudnike iz Gospodarja prstanov. V oranžni sejni sobi nas čakajo Taja Kuzman, Nina Omejc in Sintija Stevanoska z Odseka za tehnologije znanja.

Vse tri delajo doktorat na Mednarodni podiplomski šoli Jožefa Stefana. Taja je študirala prevajanje med francoščino, slovenščino in angleščino. »Moje področje so jezikovne tehnologije. Delamo z velikimi jezikovnimi modeli, jih učimo, analiziramo besedila in ustvarjamo tehnologije, kot je na primer razpoznavalnik govora, ki iz zvoka naredi prepis.« Z umetno inteligenco pomagajo kmetom sprejemati odločitve o obdelovanju polj, prepoznajo rakave celice na slikah, z analizo govora odkrivajo začetke Alzheimerjeve bolezni, napovedujejo porabo energije pri vesoljskih sondah, proučujejo sovražni govor na družabnih omrežjih, spremljajo in za proizvajalce športne obutve iščejo vzorce v 3D-slikah stopal. Nina je na Univerzi v Tübingenu študirala nevroznanost, zato s pomočjo strojnega učenja išče matematične opise delovanja živčnega sistema. Z njimi razvozlava rezultate merjenja možganske aktivnosti z elektroencefalografom, ki je še precejšnja neznanka. Sintija, ki je diplomski in magistrski študij računalniškega inženirstva dokončala v Severni Makedoniji, pa veliko sodeluje s kemiki z Odseka za raziskave sodobnih materialov. Z

Taja Kuzman, Sintija Stevanoska in Nina Omejc

umetno inteligenco poskušajo čim bolj napovedati, kateri materiali bodo pri raziskavah dali najboljše rezultate, da bi se olajšali delo in prihranili čas.

Tako, pa je naš dan na Inštitutu »Jožef Stefan« prišel h koncu. Če bi vam hoteli pripovedovati o vsem, kar smo tam zanimivega videli in zvedeli, bi lahko vso revijo posvetili samo temu. Pa se bomo raje poslovili z vabilom.

Institut »Jožef Stefan« bo 24. marca praznoval rojstni dan fizika, po katerem je dobil ime. Vsako leto ob tem času organizirajo Dneve Jožefa Stefana, letos bodo potekali od 24. do 29. marca. V soboto, 29. marca, bo dan odprtih vrat, ko vas vabijo na ogled laboratorijev Na Jamovi ulici 39 in Reaktorja v Podgorici na Brinju 40. Program bo kmalu objavljen na spletni strani ijs.si.

Pankerska gimnazija

Gimnazija Moste je v zadnjih letih postala ena najbolj iskanih srednjih šol v mestu. Lani je bila edina ljubljanska gimnazija z omejitvijo vpisa. Robustna stavba na Zaloški cesti 49 je bila leta 1914 zgrajena kot ljudska šola. Na njej sta poučevala pisatelja Janez Jalen in Fran Erjavec, njeni kasnejši dijaki pa so bili glasbenik Peter Lovšin, dramatik Dušan Jovanović, režiser Metod Pevec, igralec Igor Samobor, nekdanji župan Tone Kovič in mnogi drugi. Celovito je bila prenovljena leta 2005. Notranjost je ostala klasiistična, a hkrati zelo moderna – s specializiranimi učilnicami za biologijo, fiziko, kemijo, sodobno opremljenimi laboratoriji, multimedijško učilnico, knjižnico in vrhunsko športno dvorano, ki jo za rekreacijo najemajo tudi zunanji uporabniki. Letos bo dobila celo svojo sončno elektrarno. »Ta stavba je lepota v Ljubljani. Nanjo smo zelo ponosni,« je upravičeno navdušen ravnatelj dr. Jurij Kočar.

K pouku največ dijakov prihaja iz vzhodnega dela Ljubljane. Prevladujejo soseske Štepanjsko naselje, Fužine in Nove Jarše, zaradi bližine železnice se učenci vozijo tudi iz Grosuplja, s Škofljice, iz Litije, celo z Vrhnike in iz Domžal. 40 odstotkov fantov in 60 odstotkov deklet ustvarja dinamično in uravnoteženo izobraževalno okolje.

Vsaka šola ima svojo identiteto. Moščansko je v sedemdesetih letih močno oblikovalo delavsko pankovsko gibanje. V zgodovino slovenske kulture se je zapisala kot prizorišče prvega pank koncerta v tedanji Jugoslaviji, ki so ga leta 1977 v njeni telovadnici odigrali Pankrti s Petrom Lovšinom za, pred in pod mikrofonom. »Ta duh v današnjih generacijah ni več živ, gre za nostalgijo nas, starejših,« pravi dr. Kočar, »današnje subkulture so čisto drugačne.« Zato je težko primerjati zdajšnjo identiteto s tisto v času ravnateljstva Antona Medveda, ki je bila predstavljena tudi v filmu Outsider. Vsekakor pa gimnazija ostaja ponosna na tradicijo. Še vedno so v stikih s Petrom Lovšinom, ki ima nanjo krasne spomine. Na šolo se je s prijatelji vpisal, ker je bila najbližje njihovem domu na Kodeljevem, čeprav ni sodila med elitne šole v centru mesta, kot so bile Bežigrad, Poljane ali Šubička. »Lani smo praznovali 50. obletnico mature, obiskali smo naše Moste in bili zelo lepo sprejeti. S sošolci in sošolkami smo bili super klapa. Imeli smo dobre profesorje, velika večina nas je tudi diplomirala,« pravi legendarni panker.

Danes šolo definira športni duh, mladim obetavnim športnikom omogoča prilagojene urnike. Največja posebnost pa je enourni odmor za malico, ki ga dijaki izkoriščajo za druženje in sprostitve. Takrat se hodniki, terasa in okolica šole spremenijo v živahno stičišče idej in družabnih stikov. Za mnoge je ravno odmor vrhunec dneva.

Učiteljski kolektiv gradi gimnazijo prihodnosti, ki ne stavi zgolj na akademski uspeh, temveč poudarja celosten razvoj dijakov. Tudi zaradi številnih obšolskih dejavnosti – od pevskega zbora, dramskega krožka do šolskega benda – se dijaki v šoli počutijo dobro. »Še danes zadovoljno ugotavljam, da svoje mladostne odločitve nisem nikoli obžaloval,« pravi tudi Peter Lovšin. In to je tisto, kar največ šteje.

GIMNAZIJA MOSTE

LPP 2, 9, 11, 20, 25 – postajališče Tržnica Moste

BICIKELJ – Zaloška cesta 54

Društvo vojnih invalidov Ljubljana že več kot 30 let povezuje in podpira posameznike, ki so se kot vojaki soočili z invalidnostjo. »Pod naše okrilje sodijo vojaški vojni invalidi iz druge svetovne vojne, mirnodobni vojni invalidi, ki so invalidnost pridobili v mirnem času, pretežno med služenjem vojaškega roka, invalidi slovenske osamosvojitvene vojne in družinski upravičenci po zakonu o vojnih invalidih,« pojasnjuje Helena Žagar, vodja društvene pisarne.

Ob ustanovitvi je bila glavna namena vojne invalide povezati v organizacijo, ki razume njihove izzive, skozi leta pa je zgodba prerasla zastavljene okvire. Danes

svetovno vojno, ko ga je poškodovala sovražnikova granata. Kljub častitljivim 98 letom se skupaj z ženo Marinko, kadar je le mogoče, še vedno udeleži društvenih dejavnosti. Začelo se je z željo po pripadnosti in druženju s sebi podobnimi, skozi čas pa se je spletla močna vez. Nastale so namreč zgodbe in spomini, o katerih danes pričajo številne fotografije, v Jožetovi kuhinji pa tudi odličja – eno od njih je osvojil še pred nekaj leti. Morda si je težko predstavljati devetdesetletnika, kako se osredotočeno pripravlja na igro balinanja, a prav športne dejavnosti sodijo med najbolj priljubljene v društvu. Matjaž Primožič je po tem, ko je med služenjem vojaškega

terapij, kjer tistim, ki potrebujejo dodatno pomoč, zagotovijo tudi spremstvo in organiziran prevoz. Prav tako ponujajo finančno podporo, če se kdo znajde v težkih življenjskih okoliščinah, bodisi pri nakupu tehničnih pripomočkov bodisi pri kritju osnovnih življenjskih stroškov.

Izobraževalni programi obsegajo predavanja o zdravju, varni vožnji, demenci in drugih temah, ki so prilagojene potrebam članov. Društvo vsako leto izda tudi interno glasilo Stik, s katerim člane obvešča o novostih, zakonodajnih spremembah in pomembnih dogodkih. A čeprav so dogodki, rekreacija in terapije izjemno pomembni, člani najbolj cenijo občutek,

Invalidnost ni ovira za polno življenje

je društvo prostor toplote, smehe, spominov in tudi novih začetkov. Čeprav je povprečna starost članov kar 81 let in telesno morda niso več tako močni kot nekoč, duh ostaja neuklonljiv. Člani skozi številne programe in dejavnosti ne premagujejo le vsakodnevni izzivi, temveč živijo bolj polno in dejavno življenje. Vsako leto društvo organizira več kot 50 dogodkov – od izletov, prireditev, predavanj, gledaliških iger, koncertov do drugih srečanj, hkrati pa vse skozi ponuja številne rekreacijske dejavnosti in napotitve na zdraviliške terapije.

Eden od članov, ki navdihuje s svojo energijo, je Jože Bonin. Status vojnega invalida je pridobil že med drugo

roka zbolel za sladkorno boleznijo, nekaj let članstvo društva ohranjal zgolj formalno, a se vanj ni aktivno vključil. Toda prav športne dejavnosti so mu pomagale, da je prebil led, se povezal z drugimi člani in postal dejaven del skupnosti. Danes si tedna brez družbe sodruštvenikov skorajda ne more predstavljati. »Društvo ima poleg nekaterih drugih objektov v lasti tudi štiristezno kegljišče, kjer se sestanemo dvakrat tedensko, nato pa nas nekajkrat letno čakajo tudi tekmovanja, ki jih organizira krovna Zveza društev vojnih invalidov Slovenije,« pripoveduje.

Poleg tega društvo skrbi za zdravje članov z omogočanjem zdraviliških

da niso sami. Obiski na domu za tiste, ki se ne morejo več sami udeleževati dogodkov, so postali nepogrešljiv del društvenega delovanja.

Društvo po več kot treh desetletjih delovanja ni le del zgodovine, temveč ohranja jasen pogled v prihodnost. Čeprav se število članov postopoma zmanjšuje, ostaja poslanstvo jasno: prilagajati se, rasti in ostati podpora mreža za vse, ki jo potrebujejo. V Ljubljani še vedno živi najmanj 60 posameznikov s statusom vojnega invalida, ki niso člani društva. Če bi le vedeli, kakšno bogastvo zgodb in prijateljstev jih čaka, bi se verjetno že zdavnaj pridružili.

Angel Hrovatin, dolgoletni aktivni član Društva vojnih invalidov Ljubljana, sodi med mirnodobne vojne invalide. A čeprav ta invalidnost ni povezana z vojskovanjem, je njegova zgodba vredna pozornosti. Pot do invalidnosti se pri njem ni začela na bojišču, temveč na vojaškem usposabljanju, kjer je doživel nesrečo. Društvo mu je ponudilo prostor za povezovanje z ljudmi s podobnimi izkušnjami ter priložnost za sodelovanje na številnih srečanjih, izletih in pri drugih dejavnostih.

Kako ste postali vojni invalid?

Leta 1954 sem odšel služiti vojaški rok v Sarajevo, kjer sem deloval kot radiotelegrafist. Zaradi dobrega dela so me sprva dodelili k diverzantski enoti, kasneje pa na padalsko usposabljanje v Rajevcu pri Sarajevu. Med nočnim skokom nad Romanijo je močan veter povzročil nesrečo – vseh 30 vojakov v moji skupini se je ob skoku iz letala in pristanku poškodovalo. Sam sem utrpel trojni zlom leve noge. Po mesecih v bolnišnici in dolgi rehabilitaciji sem tako postal mirnodobni vojaški invalid.

Kako je invalidnost vplivala na vaše življenje?

Kot mladostnik posledic poškodbe nisem občutil, a z leti je postalo jasno, da me noga, ki je bila sprva krajša za tri centimetre, danes pa že nekoliko več, nekoliko omejuje pri hoji in nekaterih vsakodnevnih opravilih.

Kdaj in zakaj ste se pridružili društvu?

Prihajam iz partizanske družine, a v borčevske organizacije se nisem vključil. So me pa po drugi strani

od nekdaj zanimalo partizanske zgodbe. Ko sem slišal za društvo vojnih invalidov, sem se pridružil, da bi spoznal ljudi s podobnimi izkušnjami, predvsem pa prisluhnil številnim zanimivim zgodbam starejših društvenikov, ki so se kot partizani kalili v svetovni vojni.

Kaj vam pomeni društvo?

Največ mi pomenijo srečanja in izleti. V preteklosti smo poletne mesece velikokrat preživljali v Strunjanu, kjer so bile vojnim invalidom namenjene tudi določene namestitvene zmogljivosti. Na vseh teh srečanjih sem spoznal veliko ljudi, ki so kasneje postali prijatelji ter s katerimi smo si zaupali spomine in izkušnje.

Lahko tudi nam poveste kakšno prigodo, ki vam je ostala v spominu?

Udeležil sem se skoraj vseh srečanj in izletov, zato bi med vsemi težko izbral samo eno. Zagotovo pa so mi v spominu močno ostali nekateri izleti zunaj Slovenije, na primer ko smo se odpravili na izlet v Avstrijo ali Švico. Seveda pa srečanja po naši državi niso bila nič manj posebna.

Društvo šteje **430** članov, od tega **220** članov invalidov.

Povprečna starost članov društva je **81** let.

Najstarejša članica šteje **104** leta, najmlajši pa **52** let.

Kje boš pa ti med počitnicami?

Šolarke in šolarji komaj čakajo na zadnji teden februarja, ko bodo končno prišle zimske počitnice. Tudi tistim, ki bodo ostali doma, zagotovo ne bo dolgčas. Za zanimiv počitniški teden so poskrbeli tudi ljubljanski javni zavodi, ki pripravljajo različne dejavnosti, s katerimi bodo popestrili počitniške dni.

Športne počitnice

V Javnem zavodu Šport Ljubljana vabijo na počitniško drsanje, rolanje in rolkanje. Od 24. do 28. februarja boste lahko drsali vsak dan, in sicer v Hali Tivoli na Celovški cesti 25 med 12.30 in 14.00, v Dvorani Zalog na Hladilniški poti 26 pa med 11.00 in 12.30. Cena vstopnice v teh terminih bo le dva evra na osebo.

Če imate raje rolke ali rolerje, pa vabljeni v Center urbanih športov Stožice pod stadionom Stožice, kjer med počitnicami na rekreacijo posebej vabijo otroke do 12. leta starosti. Vstopnica stane dva evra, na voljo pa so termini v popoldanskih urah: v ponedeljek od 17. do 22. ure, v torek in četrtek od 14. do 22. ure, v petek od 14. do 21. ure, v soboto od 12. do 20. ure in v nedeljo od 13. do 19. ure. Več informacij najdete na spletnem mestu ljubljana-sport.si.

Mimogrede, med počitnicami se lahko na drsanje odpravite tudi na pokrito drsališče na Pogačarjevem trgu. To bo odprto vsak dan od 9. ure zjutraj, cena vstopnice ostaja tri evre, izposoja drsalk pa bo v počitniškem tednu brezplačna.

Počitnice v kinu

V Kinodvoru na Kolodvorski 13 med počitnicami vsak dan ob 10. uri vabijo v kinodvorano. V ponedeljek bo na sporedu *Angelo* v čarobnem gozdu. Glavni junak filma si bolj kot vse na svetu želi postati raziskovalec in pustolovec. Kmalu se mu sanje uresničijo in poda se na razburljivo dogodivščino v čarobni gozd. V torek in petek si lahko ogledate film *Pasji mož*, posnet na podlagi istoimenske knjige, v katerem je v središču zgodbe na pol pes, na pol mož, v celoti junak.

V sredo vabljeni k ogledu filma *Zimske prigode iz živalskega sveta*, kjer je vsaka zgodba čarobna in ganljiva dogodivščina, ki razkriva pomen medsebojne pomoči, velikodušnosti in neprecenljive lepote narave v zimskem času. V četrtek pa vabljeni v družbo Peka Borisa in prijateljev, pisan program kratkih animiranih filmov, polnih domišljije in srčnih trenutkov.

Pa še to: počitniški teden se končuje na pustno soboto, zato bodo vsi mali gledalci filma *Živživalski muzikal* ta dan dobili pustni krof! Več informacij o počitniških filmih najdete na spletnem mestu kinodvor.org, kjer lahko tudi kupite vstopnice.

Počitnice v Rogu in gozdu

V Mali ulici med počitnicami vabijo na raziskovanje in ustvarjanje v Center Rog na Trubarjevi 72 ter na odkrivanje gozdnih skrivnosti v Krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib.

Počitniški program v Centru Rog je namenjen otrokom od 1. do 4. razreda, ki bodo vsak dan obiskali enega od tamkajšnjih proizvodnih laboratorijev. V keramičarskem labu bodo ustvarjali z glino, v zelenem spoznavali biomateriale, v tekstilnem pa izdelali pustne maske. V kuharskem labu bodo vsak dan pripravili zajtrk, enkrat tudi zdravo kosilo, seveda pa ne bodo pozabili niti na sladico. Vmes bo dovolj časa za raziskovanje Centra Rog, tamkajšnje knjižnice, igranje družabnih iger in prosto igro.

Program v Centru Rog bo potekal vsak dan od 8. do 16. ure.

Zelo zabavne so tudi počitnice v gozdu. Pozimi se narava umiri, saj večina rastlin in živali počiva. V Mali ulici

upajo, da jih bo sneg prijetno presenetil in ponudil možnosti za gradnjo snežnih utrd in snežakov ter za kepanje in sankanje. Tudi če snega ne bo, bodo vsak dan z veseljem preživeali v gozdu. Po zajtrku v Muzeju novejšje zgodovine na Celovški cesti 23 se bodo peš odpravili na Rožnik, med potjo pa opazovali drevesa, se pri kakšnem ustavili in si vzeli čas za pravljičico, gozdno igro in zdaj že skorajda vsem znano Borislandijo. Gozdne počitnice organizirajo vsak dan od ponedeljka do petka od 7.30 do 16.00, primerne so za otroke od 1. do 5. razreda.

Več informacij o počitnicah v Rogu in gozdu ter cene programov najdete na spletnem mestu malaulica.si, kjer zbirajo tudi prijave.

Počitnice v muzeju

V Mestnem muzeju Ljubljana pripravljajo zimske počitniške dejavnosti, na katerih bodo otroci vsak dan spoznavali nove zanimive utrinke iz preteklosti Ljubljane. V ponedeljek bodo raziskovali življenje koliščarjev na Ljubljanskem barju, vsakdan prebivalcev rimske Emone in mestni vrvež srednjeveške Ljubljane. V torek bo v središču pozornosti duhovnik, pesnik, novinar, prevajalec in učitelj Valentin Vodnik, ki je med drugim pisal tudi kuharske knjige. Sreda bo pravi dan za vse, ki si želijo odkriti stare otroške igre. Dan kasneje se bodo mladi raziskovalci odpravili na fotografsko razstavo v Galerijo Vžigalica, kjer se bodo tudi sami prelevili v fotografe in pripravili svojo razstavo. Zadnji počitniški dan pa bo že čisto v znamenju pusta, počitnikarji bodo spoznali pustne običaje in maske, nato pa se lotili izdelave pustnih mask iz različnih materialov.

Program bo potekal vsak dan od ponedeljka do petka od 9. do 13. ure, več informacij je na spletnem mestu mgml.si. Prijave so obvezne, sprejemajo jih na e-naslovu prijava@mgml.si ali številki 01/24 12 506 od ponedeljka do petka med 8. in 14. uro.

Počitniška avantura z Mladimi zmaji

Mladi zmaji tudi med počitnicami odpirajo svoje dnevne sobe, kjer tako stalne kot nove obiskovalce vabijo, da si naredijo počitniške dni brezskrbne in nepozabne. Z osrednjo aktivnostjo *Daj pobudo – uresniči idejo* mlade »izzivajo«, da se pod mentorskim očesom njihove ekipe preizkusijo kot odločevalci in projektni vodje ter po lastnih idejah oblikujejo počitniške dejavnosti. Aktivno participacijo, predlaganje idej in njihovo izvedbo bodo Mladi zmaji budno spremljali in konec šolskega leta najbolj zagrizene in vztrajne nagradili z brezplačno udeležbo na dejavnostih Poletne avanture. Za več informacij pišite na e-naslov pocitnice@mladizmaji.si.

Likovna in kuharska šola

V Pionirskem domu tudi med letošnjimi počitnicami ne bo dolgčas, saj pripravljajo počitniški šoli, namenjeni mlajšim in malce starejšim šolarjem. Mlajše šolarje, stare od šest do osem let, vabijo na likovno šolo, kjer bodo risali, slikali in spoznavali različne načine ustvarjanja. Za otroke, stare od devet do 12 let, pa so pripravili šolo kuhanja, na kateri bodo preizkusili različne kulinarične tehnike ter pripravljali jedi, ki niso le okusne, temveč tudi zabavne za pripravo. Počitniški šoli bosta potekali vsak dan od 7.30 do 16.30. Več informacij najdete na spletni strani pionirski-dom.si.

Počitnice v knjižnici

Pester počitniški program pripravljajo tudi v nekaterih enotah Mestne knjižnice Ljubljana. Za počitnikarje organizirajo brezplačne delavnice, na katerih bodo odkrivali slovensko kulturno dediščino, se preizkusili v petarstvu, tiskarstvu, petju, pripovedovanju in še čem. Poleg delavnic bodo na sporedu tudi ure pravljic, kjer bodo otroci lahko prisluhnili čudovitim pripovedkam.

Več informacij najdete na spletnem mestu mklj.si, prijave pa sprejemajo na e-naslovu prireditev@mklj.si.

Grajske počitnice

Grajska podgana Friderik vas vabi na prav posebno pustolovščino. Grad pozna bolje kot svoj žep in ve, da so dragoceni predmeti, kot so viteški meč, cesarjev pečat, čarodejkina knjiga, ki zdaj samevajo po zaprašenih grajskih koticah, prava zakladnica zgodb in z njimi povezanih pomembnih sporočil, ki počasi tonejo v pozabo. Zato je skoval načrt. Če vas zanima, kaj pripravlja, se mu pridružite in odkrijte skrite grajske zaklade. V ponedeljek boste iskali viteški meč, v torek cesarjev pečat, v sredo čarodejkino knjigo, v četrtek zmajevo jajce, v petek pa sledi prava poslastica, saj vam bo Friderik zaupal največjo grajsko skrivnost, ki ji je bil priča »na lastne tačke«.

Grajske počitnice bodo potekale vsak dan od 10. do 13. ure. Namenjene so učencem prve in druge triade. Več informacij je na ljubljangrad.si.

Počitnice v družbi živali

Zanimiv počitniški teden pripravljajo tudi v ljubljanskem živalskem vrtu, kjer bodo počitnikarji spoznavali živali v zimskem času. V ponedeljek bodo ugotavljali, kaj živali delajo pozimi, v torek bodo spoznali zimsko spanje živali, v sredo bodo preverjali, kdaj so dejavne različne vrste živali, v četrtek se bodo posvetili pticam selivkam, zadnji počitniški dan pa bodo spoznavali živali Azije s slonico Gango na čelu. Počitniški program bo potekal od ponedeljka do petka od 7.30 do 16.30, rezervacije sprejemajo v spletni trgovini trgovina.zoo.si. Za dodatne informacije lahko pišete na e-naslov narocila@zoo.si.

Ljubezenske zgodbe iz rastlinjaka

V tropskem rastlinjaku Botaničnega vrta Univerze v Ljubljani je prijetnih 25 stopinj in veliko vlage, ki prija tropskim rastlinam in daje občutek še kakšne stopinje več. Na valentinovo bodo tam priredili poseben voden ogled in pokušino tropskih sadežev za zaljubljene.

Nekaj zgodb in sporočil, ki jih skrivajo tropske rastline, nam je med našim obiskom razkrila tamkajšnja raziskovalka Katja Malovrh. Najprej nam je pokazala bananovec. Plodovi niso takšni, kot jih lahko kupimo v trgovini. So manjši in polni semen z malo mesa, sicer užitni, a neprimerni za to, da bi jih kar tako pojedli. Služijo bolj za razmnoževanje. V hindujski kulturi bananovec in banane izobesijo ob poročnem sprevodu. Mladoporočencem naj bi prinesli večno ljubezen in trden zakon.

Vanilja, sorodnica orhideje, je ovijalka. Legenda pravi, da se je princesa iz indijskega plemena Totonaki zaljubila v navadnega mladeniča. Njenemu očetu to ni bilo všeč, zato sta pobegnila. Ko so ju ujeli, so ju ubili. Kjer je padlo truplo mladenke, je zrasla vanilja, kjer je ležal mrtev mladenič, je zrasel kakavovec. Zaradi te ljubezni naj bi se vanilja velikokrat ovijala okoli kakavovca.

Zaradi transpiracije oziroma izhlapevanja skozi liste rastlini alokaziji pravijo tudi Adam, saj naj bi bile kapljice vode, ki se nabirajo na listih, solze, ki jih pretaka za svojo Evo. Kala je strupena rastlina, njeni cvetovi so beli z rumenim delom. Tudi ona ima svojo zgodbo. Grškemu bogu Zeusu naj bi ljubica rodila otroka. Prinesel ga je ženi Heri, da bi ga podojila, ta pa je, jezna, mleko brizgnila proti nebu. Tako je nastala Mlečna cesta, nekaj pa se ga je razlilo na Zemljo, kjer so zrasle lilije. Ljubosumna Venera jim je ustvarila grd rumen dodatek v cvetu – zato je kala simbol ljubosumja.

Monstera je sicer strupena rastlina, a ko plod dozori, je užiten in zelo okusen. Če mladoporočencema podarimo monstero, naj bi zagotavljala trdnost zveze in finančno stabilnost. Flamingov cvet je podobne oblike kot srce. Ko ga komu podarimo, mu s tem podarimo tudi svoje srce. Če ti je v Španiji nekdo všeč, mu rečeš, da je lep kot mango. Avokado spominja na testise, zato nekateri verjamejo, da je afrodiziak. Hibiskus se uporablja za čaj. Če si na Havajih cvet hibiskusa zatakneš za levo uho, vsem sporočaš, da si samski. Ko ga imaš za desnim ušesom, pa si v zvezi. No, nekateri tega sporočila ne jemljejo resno oziroma niso iskreni. Tropski rastlinjak skriva še polno takšnih ljubezenskih zgodb, ki vam jih bo na valentinovo na vodenem ogledu povedala raziskovalka Katja Malovrh.

Več informacij o vodenem ogledu tropskega rastlinjaka za zaljubljene, ki ga v Botaničnem vrtu Univerze v Ljubljani na lžanski cesti 5 pripravljajo v petek, 14. februarja, najdete na spletni strani botanicni-vrt.si.

LJUBEZEN JE V ZRAKU

Naše mesto se po zimski sivini počasi prebuja v zeleno in toplo pomlad. Z energijo in optimizmom jo bo napolnil LUV fest, festival ljubezni, umetnosti in vandravanja, s katerim želi Turizem Ljubljana meščanke in meščane povabiti k srečevanju, raziskovanju in skupnemu ustvarjanju vsega lepega. Do 12. marca, ko se na gregorjevo ptički ženijo, bo sice Ljubljane utripalo v ritmu ljubezni, kulture, zabave in druženja.

»Z LUV festivalom bi radi Ljubljano pozicionirali kot destinacijo, ki jo je vredno obiskati tudi februarja in marca, meščankam in meščanom pa ponuditi živahno dogajanje,« poudarja Petra Stušek, direktorica Turizma Ljubljana. LUV fest bo tudi letos ponudil toliko raznovrstnih prireditev in izkušenj, da so jih organizatorji združili

v tematske sklope, namenjene družinam z otroki, samskim, parom, ljubiteljem kulture in umetnosti, ljubiteljem glasbe in zvezdanim dušam, ki se rade naučijo česa novega.

Za vse, ki ljubezen še iščete, bodo na LUV festu organizirani hitri zmenki na Ljubljanskem gradu in Prešernovem trgu, pod arkadami na tržnici in v parku Tivoli. Dobra priložnost za sklepanje novih prijateljev ali zvez bodo tudi plesne žurke za samske, največja naj bi bila prav ob dnevu žena. Povodnega moža tokrat ne bo, zato naj bo to priložnost, da zablestite na plesišču.

Svojo novo simpatijo ali pa že dolgoletno ljubezen lahko na valentinovo povabite v Center Rog na Trubarjevi cesti 72 na delavnico Zmenek ob vretenu. Govorimo o vretenu za oblikovanje gline, nekateri pa se še spomnijo filma Duh, v katerem je odigralo zelo pomembno vlogo. Tudi v tropskem rastlinjaku Botaničnega vrta bo vroče in vlažno, saj so pripravili voden ogled za zaljubljene, na katerem bo med drugim govor o rastlinah, ki naj bi bile

afrodiziak. Tega gotovo ne bodo potrebovali obiskovalci Noči erotičnega filma Kinosluga Retrosex, ki ga ob prazniku zaljubljenec pripravlja Kinodvor na Kolodvorski ulici 13, ali gledalci teatralne drag uprizoritve Mujcek Muri in Mujca Maca: Folie à Deux, s katero vas bodo v Galeriji ŠKUC na Starém trgu 21 navdušili House of Kunt.

Ko se bo ljubezen dodobra razplamtelja, jo lahko zapečatite z zaroko. Na Ljubljanskem gradu bodo poskrbeli, da vama bo ostala v lepem spominu, prstan pa lahko izdelata kar sama na delavnici Moč prstana pri mojstru zlatarju in srebrokovaču Johannu Christophu Steidlu Porenti. Tudi oblačila lahko sešijeta v Anselmi na Kolodvorski ulici 6, ki bo v času LUV festa organizirala različne šiviljske delavnice.

Vse, o čemer smo pisali, je le delček vznemirljivih dogodkov, ki vas bodo navduševali vse do 12. marca, ko bodo otroci v Gradščico spustili gregorčke, ladjice s svečkami, s katerimi bodo v mesto pricali pomlad. LUV fest ne želi biti največji ali najglasnejši festival. Ne želi tekmovati

s spektakli. Njegova moč je v nečem drugem – v občutku, ki si ga delimo vse meščanke in meščani. V tem, da nas spomni, da sta umetnost in ljubezen vtakni v ulice, trge in prebivalce. Da je mesto živo telo, ki se vsak dan spreminja z nami. In da se konec vsake zime začne s pomladjo.

»Z LUV FESTIVALOM BI RADI LJUBLJANO POZICIONIRALI KOT DESTINACIJO, KI JO JE VREDNO OBISKATI TUDI FEBRUARJA IN MARCA.«
PETRA STUŠEK, TURIZEM LJUBLJANA

Izjemno bogat program prireditev LUV festa, ki vas bodo nedvomno navdušile in spodbudile k druženju, najdete na spletni strani visitljubljana.com.

Še nekaj umetniških zalogajev iz malih galerij

Že v januarski številki revije smo se sprehajali po galerijah našega mesta. Sprehod nadaljujemo, saj nam prostorov, kjer se lahko naužijete umetnosti, zlepa ne zmanjka.

Nekaj minut pred enajsto se je na Mestnem trgu 5 pred zastekljenim vhodom v Mestno galerijo trlo mladih ljudi, kar se mi je zdelo nenavadno. Bil je namreč povsem običajen torek v januarju. Vrata so se odprla točno ob uri. Kasneje sem izvedela, da so prišli na voden ogled po razstavi del Tomaža Furlana z naslovom *Mati vseh bojev*. Mladi so med vodičevim predavanjem posedli po tleh in z zanimanjem poslušali.

Mestna galerija Ljubljana je dobro obiskana, poroča Barbara Strle Vurnik, tamkajšnja muzejska svetovalka in umetniška vodja. Oktobra predlanskim so ob razstavi slikarja Jurija Kalana našli 426 obiskovalcev, oktobra lani pa si je skupinsko razstavo slovenskih avtorjev ogledalo kar 793 ljudi. »Veste, za oglaševanje imamo zelo omejena sredstva,« ob tem dodaja Strle Vurnikova. In kaj privabi toliko obiskovalcev? Razloga sta zanesljivo razstavn program in izbor umetnikov, poleg tega pa še lokacija in pogled mimo dočih skozi stekleno steno v razstavn prostor. Tomaž Furlan je sicer uveljavljen kipar in intermedijski umetnik, a je bilo v Mestni galeriji prvič na enem mestu predstavljeno njegovo vsestransko umetniško delovanje. Za njim bo tu od marca do junija razstavljal priznana vizualna umetnica in grafičarka Zora Stančič. Predstavila bo izbor del, ki so nastala v zadnjih 40 letih.

Črno-beli fotografiji srhljivo opustele prestolnice avtorjev Boruta Krajnc in Jake Gasarja prav zbudeta v oči. Nikjer žive duše. Še je živ spomin na prazne ljubljanske ulice med pandemijo covid-19. Tudi protestov proti ukrepom takratne vlade se še dobro spominimo. V Galeriji Jakopič na Slovenski cesti 9 je bilo do konca januarja razstavljenih

več kot 250 fotografij pričevalcev tistega časa. Razdeljene so bile v sedem sklopov: Nova realnost, Besede, Simboli, Obrazi, Performans, Represija in Fotografi. Ob tem je izšel tudi katalog z naslovom *Naša last, Slovenska protestna fotografija 2020–2022*. Vsekakor dragocene podobe časa, ki ga je v objektiv ujelo 38 fotografij in fotografov. S kuratorjema Julijo Hoda in Metodrom Blejcem je najprej sodelovalo 19 profesionalnih in amaterskih fotografov različnih generacij, ki so redno spremljali proteste. Še 19 se jih je pridružil kasneje – ti so bili izbrani na podlagi odprtega poziva. Fotografije si je ogledalo več kot 2500 ljudi, desetina je bila tujcev. Konec februarja bodo odprli novo razstavo sodobne etiopske fotografije Aide Muluneh z naslovom *Na robu preteklosti*. Njene fotografije so polne simbolike, živahnih barv in drznih vzorcev.

V Galeriji Škuc na Starem trgu 21, ki deluje v okviru nevladne organizacije Društvo ŠKUC, so na ogled slovenska in tuja subkulturalna in alternativna umetniška dela. Direktor je Joško Pajer, umetniška vodja pa Tia Čiček. »Letni program načrtujemo za eno leto vnaprej. Poleg devetih razstav in dveh festivalov – *Živa književnost* in *Dobimo se pred Škucem* – obsega še množico koncertov, predavanj, okroglih miz, manjših predstav in drugih dogodkov,« sta nam pojasnila. Posebnih kriterijev za izbor umetnic in umetnikov nimajo. Januarja je z instalacijo gostovala kosovska umetnica Doruntina Kastrati. Naslednja razstava je del dvoletnega programa, ki so ga ustvarili z namenom upora zoper hiperprodukcijo. Gre za eksperimentalno razstavo, ki vključuje odprte studija v prostorih Galerije Škuc. V njem bodo izmenično gostovali umetnice in umetniki iz Zagreba in tedensko pripravljali dogodka.

GNEČA OB ODPRTJU

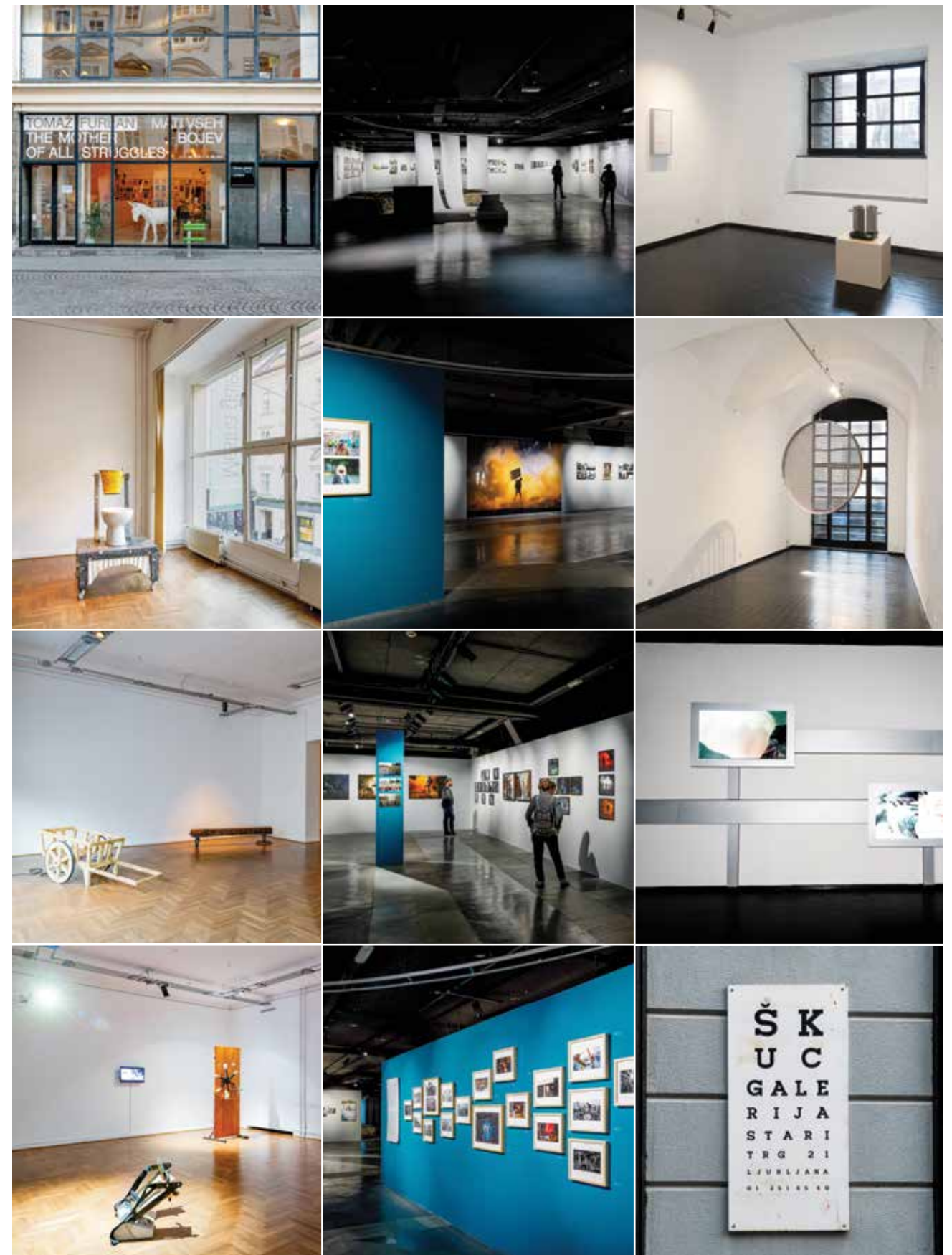
»Delo pri razstavi se ne konča z njenim odprtjem, saj po njem sledi intenzivno ukvarjanje s spremljevalnim diskurzivnim in sodobnim pedagoškim programom, s katerim razstava šele prav zaživi,« razlaga Barbara Strle Vurnik iz Mestne galerije Ljubljana. So pa otvoritve prijetna priložnost za srečanja. Spomnim se, da je bila na odprtju razstave fotografij novinarka in fotografinja Mete Krese z naslovom *Ste prišli, da boste ostali? maja predlanskim ob nagovoru kustosa Sarivala Sosiča taka gneča, da smo stali drug ob drugem tudi po stopnicah*.

OD BLIZU ZA ODRASLE

V Galeriji Jakopič imajo izjemno dober obisk dopoldanskih vodstev in fotografskih delavnic in fotografskih delavnic za šolske skupine. Prirejajo tudi delavnice za odrasle, posebej omenjajo letošnjo študijsko skupino *Od blizu: Fotografija kot način videnja sveta*, ki jo vodi skupina vrhunskih strokovnjakov. Vključuje pet dvodnevni delavnic in dodatno srečanje. Več informacij o študijski skupini najdete na spletni strani mgml.si v sklopu Jakopičeva galerija.

40 LET SKUPINE LAIBACH

Eden odmevnejših lanskih dogodkov v Galeriji Škuc je bila razstava ob 40-letnici delovanja skupine Laibach, ki jo je kurirala Barbara Borčič, pravzaprav njihova sopotnica od vsega začetka. Ob tej priložnosti je izšla tudi zajetna knjiga *Ausstellung Laibach Kunst*. Postavitev si je ogledalo več kot 2000 obiskovalcev. Prvič pa je skupina v Galeriji Škuc razstavljal aprila leta 1982.

BORIS PODRECCA IN NJEGOVO DELO

Do 15. marca si v Centru Rog na Trubarjevi cesti 72 oglejte razstavo Boris Podrecca: Delo reke spremeniti v morje, saj ponuja vpogled v bogat opus enega najvidnejših arhitektov našega časa, ki je otroštvo preživel v Ljubljani, mladost v Trstu, svojo profesionalno pot pa izoblikoval na Dunaju, kjer deluje še danes. Med 85 izbranimi projekti, ki simbolično sovpadajo z arhitektovim 85. jubilejem, so tudi številni slovenski, kot so prenova Tartinijevega trga v Piranu, arhitekturna galerija DESSA na Židovski stezi 4, bar Platana na Kongresnem trgu 4, vinska klet Brič v Šmarjah, Medicinska fakulteta v Mariboru, Vila Urbana na Poljanskem nasipu 10 in Žitni most čez Ljublanico. Na ogled so tudi makete, uporabni predmeti, reprodukcije skic in avdiovizualni program z dokumentarnimi in arhivskimi posnetki.

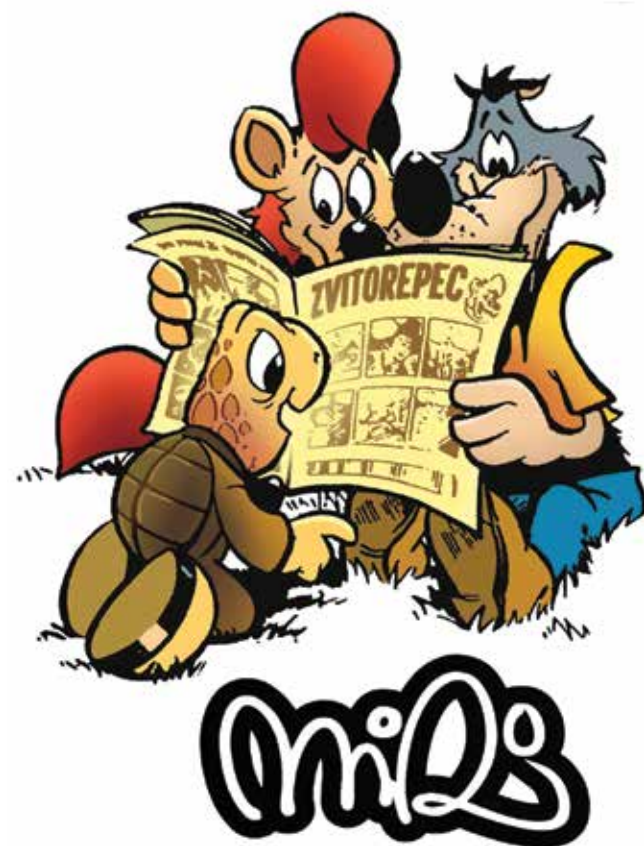
Popotovanje skozi čas

Navdušeno prebiramo monografijo Zgodovina Ljubljane, ki je pod uredniško taktirko kustosinje Moje Ferle pred nekaj leti izšla pri Muzeju in galerijah mesta Ljubljane. Zanimiva je za mlade in odrasle radovedne in znanja željne bralce, saj vas bo z jasno in poljudno besedo popeljala skozi čas od prazgodovinskih naselbin do Metelkove mesta. S slikami bogate zgodbe o življenju koliščarjev, zdravnic iz Emone, srednjeveških ponarejevalcih denarja, ljubljanskem Adamu in Evi, Anici Gorjup, ki so jo zažgali na grmadi, in bodoči žici med okupacijo mesta vam bodo nedvomno vzburile domišljijo in poglabile vaše znanje o mestu, v katerem živimo.

Prihajajo Bobri za mlade

Na krilih radovednosti je osrednja tema 17. ljubljanskega festivala kulturno-umetnostne vzgoje Bobri, ki želi otroke in mlade spodbuditi k spraševanju, čudenju in navdušenju o svetu in nad svetom okoli nas in v nas. Od 15. do 29. marca bo v svojem programu ponudil glasbene, plesne, filmske, literarne in gledališke dogodke, delavnice in vodstva, na katerih se bodo zvedave glave izvrstno zabavale in se še česa novega naučile. Program bo na spletni strani bobri.si objavljen sredi februarja, tam pa boste od sobote, 8. marca, od devete ure dalje lahko prevzeli tudi brezplačne vstopnice za glavne prireditve. Vsak si bo lahko izbral največ tri vstopnice za največ eno prireditev, ampak pohitite, ker jih navadno zelo hitro zmanjka.

Ena sama ljubezen

Ko Hamo in njegovi Tribute 2 Love zagodejo o ljubezni, vsako srce zadrhti, zato ne zamudite njihovega butičnega akustičnega koncerta Iz4kani lajv, ki ga bodo 6. marca odigrali v Hribarjevi dvorani na Ljubljanskem gradu. Ker v teh dneh praznujejo žene in dekleta, je to lahko lepo darilo vaši najdražji. Vstopnice za koncert si priskrbite na spletni strani ljubljanskigrad.si, na prodajnih mestih Ljubljanskega gradu ali mojekarte.si, recepciji hostla Celica ali spodnji postaji vzpenjače.

TRIJE LEGENDARNI JUNAKI NA GLEDALIŠKEM ODRU

Trije pogumni in prebrisani prijatelji se v pravljicnem času cestnih roparjev, skritih zakladov in bitk za nasledstvo spopadajo z grozovitimi sovražniki, a njihov iskrivi duh vedno najde pravo pot iz zagate. Izgubljene dragocenosti, skrivnostne spletke, vratolomni preobrati – vsemu so kos naši trije junaki, zgled pravega prijateljstva in boja za pravično stvar. Elegantni Aramis, modri Athos, uživaški Porthos ... ups, pomota. Govorimo o lisjaku Zvitorepcu, želvaku Trdonji in volku Lakotniku, legendarnih junakih iz stripov Mikija Mustra, ki bi letos praznoval sto let. Ob tej priložnosti se je njemu in njegovim likom poklonilo tudi Slovensko mladinsko gledališče na Vilharjevi ulici 11, kjer je režiser Matjaž Pograjc z ekipo pripravil predstavo, v kateri je prepletel mojstrsko risbo, pronicljiv humor, maske, dramsko igro, video in živopisne dogodivščine. Vsi za enega, eden za vse, vstopnice pa lahko kupite na spletni strani mladinsko.com.

Kino za vso družino

Vsako soboto in nedeljo, med počitnicami pa tudi med tednom, si v Kinodvoru na Kolodvorski ulici 13 z otroki lahko ogledate same super družinske filme z vsega sveta. Od 15. februarja si boste v Kinobalonu, kot se program imenuje, lahko ogledali Piro Piro, kratke animirane filme iz Južne Koreje z nežno estetiko, preprostostjo in toplino. Posebej veselo pa bo 1. marca, ko bo poleg Živčivskega muzikala in drugih šaljivih animiranih filmov na sporedu tudi pustni zajtrk s slastnimi krofi. Člani Kluba Kinodvor in Kluba Kinobalon boste za vstopnice za redni program odšteli manj denarja, poleg drugih ugodnosti pa vas ob vpisu čaka še darilo. V oba kluba se včlanite osebno pri blagajni Kinodvora.

V ČETRTHNIH SKUPNOSTIH SE DOGAJA. PRIDRUŽITE SE!

BEŽIGRAD

Brezplačna vadba

Vabimo vas na brezplačno telovadbo (kombinacijo funkcionalne vadbe in pilatesa), ki je namenjena različnim starostnim skupinam in poteka v več težavnostnih stopnjah. Potrebujete udobna oblačila, vodo, podlogo za vadbo in dobro voljo. Dodatne informacije dobite na e-naslovu mol.bezigrad@ljubljana.si ali na številki 01/306 40 89, kjer sprejemajo tudi prijave. Te so zaradi omejenega števila vadečih obvezne. **Vsako sredo od 19. do 20. ure**
Dom skupnosti, Belokranjska ulica 6

CENTER

Izdelovanje UNICEFOVIH punčk iz cunj

Pridružite se prostovoljkam pri izdelovanju UNICEFOVIH punčk in pomagajte otrokom. Vsaka punčka predstavlja otroka iz države v razvoju, ki ga je treba cepiti in potrebuje vašo pomoč. **Vsako sredo od 10. ure do 11.30**
Štefanova ulica 11, sejna soba

DRAVLJE

Plesne vaje

Plesna skupina DU Dravlje je družba aktivnih in razigranih članov, ki radi plešejo in nastopajo ter se pri tem zelo zabavajo. Vabljeni, da se jim pridružite tudi vi. Za več informacij pišite na e-naslov mimica.herakovic@gmail.com. **Vsako sredo od 8. do 11. ure**
Dom krajanov Dravlje, Draveljska 44

GOLOVEC

Razgibajmo možgančke

Skozi raznolike naloge in igre bomo na zabaven način skupaj trenirali naše kognitivne funkcije. Izboljšajte svojo koncentracijo, okrepite spomin in prebudite svoje misli v prijetni družbi.

Vsako torek od 10.30 do 11.15

Dnevni center aktivnosti za starejše Golovec, Pesarska cesta 14

JARŠE

Brezplačne meritve

Krajevna organizacija Rdečega križa Nove Jarše vabi na brezplačne meritve krvnega tlaka, sladkorja in holesterola v krvi. **Vsako drugi ponedeljek v mesecu od 16. do 18. ure**
Sedež ČS Jarše, Kvedrova 32

POLJE

Fit senior vadba za starejše

Vabimo vas na lažjo vadbo, ki poteka na stolu. Posebni poudarek je na vajah, ki preprečujejo napredovanje starostno pogojenih zdravstvenih težav. Za dodatne informacije pokličite številki 082/055 177 in 051/664 941 oziroma pišite na e-naslov zalog@dca-ljubljana.org. **Vsako četrtek ob 11.30**
Dnevni center aktivnosti za starejše Zalog, Zaloška 267

POSAVJE

Solo in skupinski plesi

Vrtnica – Društvo ljubiteljev plesa vabi na solo in skupinske plesne. Ples nam daje zadovoljstvo in veselje pri razgibavanju, utrjuje naš spomin pri izvajanju plesnih korakov in hkrati odganja razvoj demence. **Vsako sredo od 20. do 22. ure in vsak petek od 19. do 22. ure**
Dvorana ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30

ŠIŠKA

Telovadba za starejše

Krajevna organizacija Rdečega križa Ljubo Šerčer vabi na gibalne aktivnosti za starejše. Več informacij dobite na

e-naslovu info@rdecikrizljubljana.si ali na številki 040/858 052.

Vsako sredo od 9. do 10. ure
Sedež ČS Šiška, Kebetova 1

ŠENTVID

Razstava likovnih del Marjana Tršarja

Vabimo vas na ogled likovnih del slikarja, grafika, publicista in likovnega kritika Marjana Tršarja. **Do 28. februarja, vsako torek med 10. in 12. uro in vsak četrtek med 17. in 19. uro**
Galerija Guncle, Kosijeva 1

ŠMARNNA GORA

Potopisno predavanje o Iranu

Starodavna perzijska kultura, prelepa narava, pokrajina, prepojena z nežnimi pastelnimi barvami in mehкими potezami, neskončne možnosti za hribolazenje, arhitekturne in literarne mojstrovine, izvrstna hrana in živahen, bonvivanski utrip življenja so samo nekatere stvari, zaradi katerih se spleča obiskati Iran. Na prvem mestu so vsekakor ljudje. Zaradi njih je Iran najlepši – topel, sproščen, varen in zelo gostoljuben. Potopisno predavanje bo vodila Birna Sotonšek. **20. februarja od 19.30 do 21. ure**
Dom krajanov, Srednje Gameljne 50

Novice, različne informacije, pa tudi mesečni napovednik vseh dogodkov v četrtnih skupnostih na območju MOL so na spletni strani ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/cetrtno-skupnosti-v-ljubljani.

Vsi navedeni dogodki so brezplačni.

PROF. DR. VINKO DOLENC (1940-2025)

Nedavno preminuli častni meščan Ljubljane prof. dr. Vinko Dolenc je s svojim znanstvenoraziskovalnim in kliničnim medicinskim delom pustil velik pečat na področju nevrokirurgije doma in v svetu. Spominja se ga nevrolog prof. dr. Zvezdan Pirtošek, predstojnik katedre za nevrologijo na Medicinski fakulteti in predstojnik kliničnega oddelka za bolezni živčevja v UKC Ljubljana.

Pred skoraj dvema desetletjema me je pot zanesla v Indijo. Ko sem ob obisku nevrološke klinike v New Delhiju omenil, da si bom ogledal Zlati tempelj v Amritsarju, mi je kolegica priporočila, naj obiščem dr. S., nevrologa, ki je v sosednji pokrajini sam samcat skrbel za nekaj milijonov Indijcev, predvsem sikhov. Kak teden kasneje sem radovedno potrkal na vrata, se mu predstavil in mu prenesel pozdrave kolegov iz prestolnice. »Od kod sicer prihajate?« me je pobaral. »Iz Evrope, Slovenije,« sem odgovoril in pomislil, da verjetno za Slovenijo še ni slišal. Nenadna veselje in entuziazem v njegovem glasu sta me presenetila: »From Slovenia?? Really? Vikodoulen!!« Nekoliko zmedeno sem se zazrl vanj. O čem govori? Vikodoulen? V tem trenutku je pokazal na dve knjigi, ki sta ležali na njegovi mizi – na klasični učbenik Adams and Victor's Principles of Neurology in Microsurgical Anatomy and Surgery of the Central Skull Base Vinka Dolenca! »Kako čudovita knjiga je to!« mi je hitel pripovedovati ta skromni, neznani nevrolog iz daljne Indije, ves navdušen, da je spoznal nekoga iz čarobne dežele Vinka Dolenca. Šele v tistem hipu sem dojel veličino človeka, s katerim sva se

srečevala po hodnikih ljubljanskega UKC, se spoštovala, včasih popila kavo in razmišljala, kako bi v Ljubljani začeli izvajati globoko možgansko stimulacijo pri bolnikih s Parkinsonovo boleznijo.

Morda ta kratka zgodba o Vinku Dolencu pove več kot obširna biografija in bibliografija. Vinko Dolenc, rojen 29. junija 1940 v Sestrzah pri Ptujju, je bil eden najbolj priznanih nevrokirurgov svojega časa. Njegovo pionirsko delo na področju mikronevrokirurgije, zlasti operacij lobanjskega dna, ga je umestilo med največje strokovnjake v Evropi in svetu. Že leta 1969 je opravil prvo mikrokirurško operacijo na poškodovanem perifernem živcu, kasneje pa je razvil številne inovativne tehnike, ki so v temeljih spremenile nevrokirurgijo. Leta 1974 je prvi v tedanji Jugoslaviji uvedel mikrokirurške metode v kirurgijo intrakranialnih anevrizem, med prvimi na svetu pa začel operirati rupturirane anevrizme v akutni fazi. Njegove raziskave in posegi v kavernožnem sinusu ter lobanjskem dnu so postali temelj sodobne mikronevrokirurgije.

Profesor Dolenc je bil dolgoletni predstojnik nevrokirurške klinike v Ljubljani, kjer je deloval kot profesor kirurgije in

vodil raziskovalni nevroanatomski laboratorij, kamor so prihajali nevrokirurgi z vsega sveta. Bil je avtor petih temeljnih knjig o mikrokirurgiji, objavljenih pri prestižni založbi Springer, ter več kot dvesto znanstvenih člankov. Knjiga, ki sem jo držal v rokah tistega dne v skromni nevrološki ambulanti blizu Amritsarja, velja za kulturni učbenik na tem področju in je bila prevedena tudi v kitajščino. Vinko Dolenc je prejel številne mednarodne nagrade, doma pa denimo srebrni red za zasluge Republike Slovenije. Njegov vpliv in dosežki živijo naprej v njegovih metodah, ki jih uporablja več generacij nevrokirurgov po svetu.

A naj končam v skromni nevrološki ambulanti na robu Indije. Ko sem tistega dne zrl v neverjetni entuziazem in spoštljivost svojega stanovskega kolega, sem mu predlagal, da profesorju Dolencu skupaj napiševa razglednico. Vidno je bil ganjen in počaščen ter je z največjo skrbnostjo na razglednico zapisal nekaj vrstic. Naj povem, da je ta razglednica z motivom Zlatega templja do zadnjega dne krasila delovno sobo v petem nadstropju ljubljanskega UKC – kot simbol globokega spoštovanja do enega največjih nevrokirurgov našega časa Vinka Dolenca.

Tudi junaki si dovolijo biti ranljivi.

Ko odložimo masko in si dovolimo pokazati tudi svojo ranlivejšo plat, dajemo priložnost drugim, da nas sprejmejo takšne, kot smo. Dovolimo si biti ranljivi, saj se prav v ranljivosti skriva naša največja moč. V Mestni občini Ljubljana finančno in vsebinsko podpiramo organizacije in društva, ki prispevajo k bolj vključujoči in sočutni skupnosti. K družbi, ki raste s sprejemanjem ranljivosti vsakega posameznika.

Mestna občina
Ljubljana

Prisluhnite podcastom
z junakinjami in junaki,
ki sprejemajo svojo
ranljivost.